

Chițan Mihaela Vasilica

Apostu Mihaela

**Abordări inovative în
activitatea didactică**

Editura Etnous
Brașov, 2024

Tehnoredactarea și corectarea:
Chițan Mihaela Vasilica, Apostu Mihaela

ISBN 978-630-313-127-6

SIMPOZION REGIONAL

Abordări inovative în activitatea didactică

Secțiuni:

- a) Metode active de lucru – abordări inovative

- b) Exemple de bună practică în activitatea integrată cu elevii cu cerințe educative speciale

Organizatori:

Prof. Chițan Mihaela Vasilica

Școala Gimnazială Nr. 2 Botoșani

Prof. Apostu Mihaela

Școala Profesională Specială "Sf. Stelian" Botoșani

CUPRINS

<i>Integrarea copiilor cu CES în școala de masă</i> , prof. itinerant/de sprijin Taradaciuc Ala, Școala Profesională Specială "Sfântul Stelian" Botoșani și prof. Taradaciuc Niculai, Școala Profesională "Gheorghe Burac" Vlăsinești	8
<i>Formal and non-formal education</i> , prof. Miron Cătălina, Școala Gimnazială Nr. 2 Botoșani	11
<i>Studiu de caz elev cu CES</i> , prof. itinerant/ de sprijin Apostu Mihaela, Școala Profesională Specială "Sf. Stelian" Botoșani, învățător Bîrsan Lăcrămioara, Școala Gimnazială Nr. 2 Botoșani	14
<i>Metode didactice active utilizate pentru integrarea copiilor cu CES</i> , prof. Pârvan Anca Nicoleta, Școala Gimnazială "Explorator Teodor Ghe. Negoită" Sascut	18
<i>Metoda Frisco</i> , prof. Vasilescu Delia Elena, Școala Gimnazială Domnească Târgu Neamț	21
<i>Contribuția tehnologiei în terapia logopedică</i> , prof. logoped Chiriac Adriana Iuliana, Școala Gimnazială "Grigore Antipa" Botoșani .....,.....	23

<i>Metode și procedee pentru corectarea tulburărilor de citit- scris</i> , prof. Hrițcu Mirela Ștefania, Școala Gimnazială Nr. 2 Botoșani	25
<i>Formarea abilităților de viață la elevii cu CES din învățământul de masă în vederea integrării lor în societate</i> , prof. Ungureanu Paraschiva, Școala Profesională Specială "Sf. Stelian" Botoșani	28
<i>Proiect didactic- Culoarele primăverii</i> , prof. Ungureanu Lavinia, Școala Profesională Specială "Sf. Stelian" Botoșani	31
<i>Caracteristici psihoafective ale elevului cu CES și influența acestora asupra procesului de învățare</i> , prof. Coțovanu Lenuța, Școala Profesională Specială "Sf. Stelian" Botoșani	35
<i>Proiectul de intervenție personalizat- un instrument necesar în educația elevilor cu CES</i> , prof. Frunză Simona, Școala Gimnazială Nr. 2 Botoșani	42
<i>Proiect didactic - Substantivul</i> , prof. Lupu Roxana, Școala Profesională Specială "Sf. Stelian" Botoșani	44
<i>Proiect didactic - Despărțirea în silabe</i> , prof. Lișman Irina Petruța, Liceul Arhim. "Chiriac Nicolau" Vânători Neamț	48
<i>Plan de intervenție în cazul unei situații conflictuale</i> , prof. Chițan Mihaela Vasilica, Școala Gimnazială Nr. 2 Botoșani	53

<i>Studiu de caz elev cu CES</i> , prof. Pascal Liliana, Școala Profesională Specială "Sf. Stelian" Botoșani	55
<i>Atelier de idei creative - proiect educațional</i> , prof. Ilisei Mihaela, Școala Profesională Specială "Sf. Stelian" Botoșani	58
<i>Utilizarea tehnologiilor digitale în activitatea copiilor cu CES</i> , prof. Iacob Oana Elena, Școala Profesională Specială "Sf. Stelian" Botoșani.....	63
<i>Proiect didactic - Domnia lui Carol I</i> , prof. înv. primar Chirilă Laura Elena, Școala Primară "Carol I" Iași	67
<i>Proiect didactic - Copacul înflorit</i> , prof. Iaschiv Maricica, Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Suceava	72

INTEGRAREA COPIILOR CU CES ÎN ȘCOALA DE MASĂ

Profesor itinerant, Taradaciuc Ala
Școala Profesională Specială „Sfântul Stelian” Botoșani, jud. Botoșani

Profesor, Taradaciuc Nicolai
Școala Profesională „Gheorghe Burac” Vlăsinești, jud. Botoșani

Problematika educației copiilor cu CES a devenit în ultimii ani o preocupare aparte în rândul specialiștilor. Apariția conceptelor de educație integrată și școală incluzivă a determinat modificări fundamentale în percepția actului educativ.

Analizând particularitățile specifice procesului de învățare a copiilor cu diferite tipuri de deficiență, se ajunge la concluzia că una dintre calitățile esențiale ale curriculum-ului școlar vizează un grad cât mai mare de flexibilitate, astfel încât să permită fiecărui copil să avanseze în ritmul său și să fie tratat în funcție de capacitățile sale de învățare. Pentru aceasta este nevoie ca formularea obiectivelor, stabilirea conținuturilor instruirii, modalitățile de transmitere a informațiilor în clasă și evaluarea elevilor să se facă diferențiat.

Elaborarea unui curriculum flexibil și ușor de adaptat cerințelor educaționale ale fiecărui elev are la bază mai multe argumente:

- respectarea dreptului fiecărui copil la instrucție și educație pe măsura potențialului și capacităților sale;
- formarea la copilul deficient a unui registru comportamental adecvat care să permită adaptarea și integrarea sa socială printr-o experiență comună de învățare alături de copiii normali;
- asigurarea legăturii cu faptele reale de viață și familiarizarea cu o serie de obișnuințe privind activitățile de utilitate practică și de timp liber;
- dezvoltarea capacităților necesare pentru rezolvarea independentă (în limitele permise de gradul deficienței) a problemelor de viață, autocontrol în situații dificile și practicarea unor metode și tehnici de muncă intelectuală care să asigure eficiență în adaptarea și integrarea școlară și socială.

În scopul eficientizării procesului de învățare pentru elevii cu CES sunt invocate câteva repere fundamentale:

- învățarea interactivă care presupune folosirea unor strategii de învățare focalizate pe cooperarea, colaborarea și comunicarea între elevi la activitățile didactice, precum și pe interacțiunea dintre cadre didactice, cadre didactice și elevi;
- elaborarea în comun a obiectivelor învățării (educator – elev) deoarece fiecare participant la actul învățării are ideile, experiențele și interesele personale de care trebuie să se țină seama în proiectarea activităților didactice;
- demonstrația, aplicația și feedbackul – orice proces de învățare (mai ales în cazul elevilor cu CES) este mai eficient și mai ușor de înțeles dacă informațiile

prezentate sunt demonstrate și aplicate în situații reale de viață, existând și un feedback continuu de-a lungul întregului proces;

- modalitățile de sprijin în actul învățării – elevii cu CES au nevoie în anumite momente de un sprijin activ de învățare atât în timpul activităților desfășurate în clasă, cât și la activitățile din afara clasei, prin dezvoltarea unui parteneriat educațional cu anumite categorii de specialiști, cu familiile elevilor.

Metodele și procedeele de predare-învățare trebuie să fie selectate în raport cu scopul și obiectivele activității didactice, conținutul lecției și particularitățile elevilor (vârsta, nivelul dezvoltării psihice, tipul și gradul deficiențelor/ tulburărilor, tipul de percepție al elevilor – analitic sau sintetic), stilul de lucru al educatorului.

În activitățile didactice destinate elevilor cu CES se pot folosi metodele expositive, (povestirea, expunerea, explicația, descrierea) dar trebuie respectate anumite cerințe:

- să se folosească un limbaj adecvat, corespunzător nivelului comunicării verbale;
- prezentarea să fie clară, precisă, concisă;
- ideile să fie sistematizate;
- să se recurgă la procedee și materiale intuitive;
- să se antreneze elevii prin întrebări de control pentru a verifica nivelul înțelegerii conținuturilor de către aceștia și pentru a interveni cu noi explicații atunci când se impune acest lucru.

Pentru elevii cu deficiențe mintale utilizarea povestirii ca metodă didactică trebuie să fie însoțită de suporturi ilustrativ - sugestive sau imagini filmate, deoarece se captează mai ușor atenția și este facilitată implicarea afectiv-motivațională a elevilor în secvențele lecției.

Metodele de simulare (jocul didactic, dramatizare) pot fi aplicate cu succes atât în ceea ce privește conținutul unor discipline cât și în formarea și dezvoltarea comunicării la elevii cu deficiențe mintale și senzoriale. Implicarea lor cât mai directă în situații de viață simulate, trezesc motivația și participarea activă, emoțională a elevilor, constituind și un mijloc de socializare și interrelaționare cu cei din jur.

Metoda demonstrației ajută elevii cu dizabilități să înțeleagă elementele de bază ale unui fenomen sau proces. Alături de metoda demonstrației, exercițiul constituie o metodă cu o largă aplicabilitate în educația specială, mai ales în activitățile de consolidare a cunoștințelor și de antrenare a deprinderilor.

În activitatea educativă a copiilor cu cerințe educative speciale se poate folosi cu maximă eficiență învățarea prin cooperare. Lecțiile bazate pe învățarea prin cooperare permit evaluarea frecventă a performanței fiecărui elev care trebuie să ofere un răspuns în nume personal sau în numele grupului, elevii se ajută unii pe alții, încurajându-se și împărtășindu-și ideile, explică celorlalți, discută ceea ce știu, se învață unii pe alții, realizează că au nevoie unii de alții pentru a duce la bun sfârșit o sarcină a grupului.

Educația integrată îi va permite copilului cu CES să trăiască alături de ceilalți copii, să desfășoare activități comune, dobândind abilități, indispensabile pentru o viață cât mai apropiată de cea a valizilor, pentru o adecvată inserție socială.

Cu certitudine, elevii cu dificultăți de învățare au nevoie de ajutor în vederea adaptării, integrării și devenirii lor ca și ceilalți elevi – cu succese și insuccese, cu realizări și ratări dar și cu rezultate încurajatoare.

BIBLIOGRAFIE:

- Gherguț, A., Sinteze de psihopedagogie specială, Editura Polirom, 2005;
Ionescu, M., Educația și dinamica ei, Editura Tribuna învățământului – București, 1998;
Stănică, I., Popa, M., Psihopedagogie specială, Editura Pro Humanitas – București, 2001.

Miron Cătălina
English teacher
School No.2 Botoşani

Characteristics of Non-formal Education

The defining characteristic of non-formal education is that it is an addition, alternative and/or complement to formal education within the process of the lifelong learning of individuals. Non-formal education can cover activities contributing to youth literacy as well as programs on life skills, work skills and social or cultural development. Some characteristics of non-formal education would be:

It is participatory

The group of participants are involved actively in the process of learning. When you are actively experiencing a situation and actively participating in your own learning process the long term impact of it is definitely going to last longer, as it is a deeper process.

It is learner centred

A non-formal session comes with activities that answer the learning needs of the participants and is adapted to them during the learning process. We learn differently and this means we need “tailored size for every participant” .

It is flexible

Based on the process, on the context, on the participants needs, the program and the structure of a non-formal education session could change. It is open and adaptable to what is happening on the way with the group.

It is voluntary

This means all the participants are in the process by their own choice and it is not imposed by any other external source or factor. Voluntary means also that it is based on the participants’ motivation and expectations and if they don’t get what they want they could also withdraw during the process

The participants evaluate the results of non-formal education

Non-formal education is focused on the participants’ process and is adapted to their learning needs, expectations, background and it could be evaluated only by the beneficiaries of it.

It is not the task of the facilitator/trainer to evaluate the success of his sessions because in fact this can be assessed only based on the participants’ own assessment of their learning outcomes and plans for the future. They are the only ones that could in fact measure this process.

It targets competencies (knowledge, attitudes, skills)

Three dimensions can develop in parallel and don’t have an order, but they are related. In non-formal educations the learning objectives usually target aspects from all 3

dimensions. For example: an intercultural competent person will have knowledge about what is culture, identity, cultural differences, stereotypes, prejudices, etc; will have attitudes like: tolerance, open mindedness flexibility, curiosity, and skills such as: active listening, empathy, attentiveness, intercultural communication, etc.

Learning zones

In the comfort zone, no specific challenges are encountered.

A person enters the stretching zone when it confronts something new. In the stretching zone, questions are made and changes of perception, attitude or behaviour are possible. Here, a person can feel uncertain and vulnerable but the most learning process happens in this stage because people need to face the new, they need to question, to get used with it, and in time they will expand their own comfort zone by including these new elements gained from the stretching zone. If the stretching goes too far, the participants might get into the panic zone. They are very vulnerable and panic causes blocking. Learning becomes impossible.

For the facilitator/ the teacher all these mean that some things should be taken into consideration when designing non-formal activities.

Before planning a session you should be aware of the participants' level of experience, expectations and needs. This of course could be challenging when you have very diverse groups: when trying to cover all their individual needs makes deciding on a specific activity/method impossible. This is why you need to find the best strategies to address the problem.

You need to push the participants for several reasons. Main key points are: to support them in processing their experience there; to expand their comfort zone; to make them aware of their progress. At the same time, you should be careful not to push them too much into doing something they don't feel comfortable with.

You need to pay a lot of attention to the group during the activities; if the group needs more time for discussions, for finalizing a task, for extracting the learning points out of it, you should provide this time to them because otherwise it can disrupt their learning process and fail to reach its aim. It is very important to think flexible from the beginning; to know that maybe your plan will not go as you plan it, and that the group process will be different than the one you envisioned and rather think about plan B or C in different situations.

At the end you need to allow space and plan activities that are going to help the participants look at the process of the training and assess their own outcomes. This could be done through group methods (in plenary, or flipcharts/poster with different aspects to be measured and to be filled by the group), in smaller groups (sharing and feedback giving) or individually (with assessments form or questionnaires).

One of the non-formal activities which I learned in Italy is the following one:

10 Quest Challenge

The students are organised in groups of four. Each member of the group is special: one cannot see, one cannot speak, one cannot hear, one can do everything. They have to complete the tasks/ challenges. The topic can be changed. I chose *the environment*.

At the end, they will be assigned 10 points for each complete activity.

- 1. Draw a two –wheel vehicle at your choice.**
- 2. Find 10 means of transportation in the crossword puzzle.**

3. Sing together *The Wheels On the Bus* and record it on your phone.
4. Design a green hat with materials at hand.
5. Name 3 important places in London.
6. Conceive a definition for *green transport*.
7. Imitate the noise of a car and record it on your phone.
8. Find 3 words to describe a good bike.
9. What is the cheapest public transport in our town? How much does it cost?
10. Choose a name for your group and find a rhyming slogan.

STUDIU DE CAZ ELEV CU CES

*Prof. itinerant/ de sprijin APOSTU MIHAELA
Școala Profesională Specială "Sfântul Stelian" Botoșani
Învățător BÎRSAN LĂCRĂMIOARA
Școala Gimnazială Nr. 2 Botoșani*

A. Date personale

Nume și prenume : Z.E.A.

Vârsta : 6 ani

Clasa: P

Școala: Gimnazială nr. 2 Botoșani

*Diagnostic : dificultăți de învățare
deficiențe/ afectări*

B. Date familiale

Numele și prenumele părinților:

Tata : Vasile

Mama : Marcela

Profesie:

Tata – casnic

Mama – casnică

Natura familiei : eleva provine dintr-o familie organizată, de condiție socio-economică săracă

Bugetul familiei : insuficient

Numărul fraților : 2 surori de 4 și 9 ani, 2 frați de 9 și 13 ani

Eventuale antecedente familiare deficitare : concubinaj

Relații familiale : mici conflicte intrafamiliale datorate unor neajunsuri materiale, dar cu caracter temporar

Atitudinea familiei față de copil : mama- protectoare; tata- indiferent

Colaborarea cu școala : mama se implică activ în demersul educativ al copilului

C. Antecedente personale

Naștere : la termen , a decurs dificil : forceps

Greutate la naștere : 2.900 gr: 50 cm

Alimentație : naturală

Boli ale copilăriei : ne semnificative

Starea de sănătate actuală: în afară de problemele medicale inerente creșterii și dezvoltării, eleva nu se află în evidență cu afecțiuni clinice și/sau cronice

D. Date psihologice semnificative

Limbaș și comunicare:

- *înțelegerea mesajului*: acceptabilă, reacționează adecvat la mesaje verbale
- *volumul vocabularului*: vocabular sărac, lipsit de coloratură stilistică, cu puține adjective și verbe
- *exprimare*: structuri gramaticale deficitare, enunțuri incomplete, lipsa acordului dintre subiect și predicat
- *tulburări de limbaș*: dislalie, discalculie
- *vârsta de apariție a limbașului oral* – 3 ani
- *controlul și coordonarea mișcărilor*: coordonare generală a mișcărilor ușor deficitară
- *lateralitate*: dreaptă
- *schema corporală*: dezvoltată normal
- *orientare spațială*: se orientează în spațiul apropiat
- *orientare temporală*: cu lacune (cunoaște momentele zilei, zilele săptămânii)

Cognitiv :

- *percepție*: imagini perceptive lipsite de detalii
- *atenție* : dificultăți de concentrare a atenției
- *memorie*: memorare mecanică, reactualizare lacunară
- *gândire*: concret-situațională

- *imaginație*: lipsită de imagini originale

Trăsături de personalitate:

- *temperament*: predominant introvertită
- *emotivitate*: emotivă, dar fără reacții dezadaptative
- *dispoziție afectivă predominantă*: veselă
- *înșușiri aptitudinale*: lucrează greoi, cu sprijin
- *trăsături de caracter*:
  - atitudinea față de sine: ușoară neîncredere
  - atitudinea față de ceilalți: pozitivă

Nivel socio-afectiv și adaptarea în mediul școlar:

- *stabilitatea conduitei*: fără abateri comportamentale
- *conduita în grup*: participă la activitatea de grup numai dacă este solicitată
- *rezistența la solicitări*: scăzută
- *capacitate de adaptare*: scăzută

E. Date pedagogice semnificative

- *ruta școlară*:
  - învățământul preșcolar: Grădinița Girotondo Botoșani
  - învățământul primar: Școala Gimnazială nr.2
- *stilul de muncă intelectuală*: îngrijit, dar cu probleme
- *conduita la lecții*: de obicei pasivă, așteaptă să fie solicitată
- *discipline la care întâmpină dificultăți*: limba română și matematică
- *rezultate școlare*: suficient

F. Servicii terapeutice de care beneficiază copilul:

- terapie educațională în cadrul cabinetului de asistență psihologică
- activități suplimentare de terapie a tulburărilor de limbaj în cadrul școlii

G. Propuneri și strategii de ameliorare a eșecului școlar :

- Discuții cu părinții elevei în care se clarifică importanța implicării și a sprijinului afectiv oferit elevei în familie
- Includerea familiei într-un *Program de educare a părinților*

- Continuarea activităților de terapie a tulburărilor de limbaj pe baza unui program de intervenție personalizat care să aibă în vedere toate structurile afectate, de la pronunție până la structura gramaticală
- Menținerea orientării școlare a elevului către învățământul de masă cu tratare diferențiată, cu profesor itinerant/ de sprijin
- Atitudine suportivă din partea învățătorului, încurajarea acesteia și întărirea comportamentelor așteptate prin recompense de tip școlar
- Includerea elevei în diverse activități extrașcolare în cadrul cărora aceasta are inițiative, își manifestă creativitatea și își pune în valoare aptitudinile

Bibliografie:

1. Dumitru, I., *"Consiliere psihopedagogică"*, Editura Polirom, Iași, 2008;
2. Neculau, A., *"Manual de psihologie socială"*, Ediția a doua revizuită, Editura Polirom, Iași, 2004;
3. Rădulescu, S., Piticariu, M., *"Devianță comportamentală și boală psihică. Sociologie și psihiatrie"*, Editura Academiei Române, București, 1989

Metode didactice active utilizate pentru integrarea copiilor cu C.E.S.

Prof. Pârvan Anca-Nicoleta

Școala Gimnazială "Explorator Teodor Gheorghe Negoită" Sascut, județul Bacău

Pedagogia modernă a schimbat perspectiva generală asupra școlii și a funcției și a finalităților acesteia, copiii fiind valorizați mai mult, educația fiind centrată pe elev.

Învățământul special este o parte componentă a sistemului de învățământ românesc și oferă tuturor programe educaționale potrivite nevoilor lor de dezvoltare.

În țara noastră, copiii cu dizabilități pot fi înscriși în învățământul special sau în învățământul de masă. În școlile de masă pot fi integrați copii cu deficiențe medii, dificultăți de învățare și tulburări de limbaj, tulburări socio-afective sau de comportament.

Acești copii au nevoie de sprijin pentru adaptare, integrare, socializare, pentru a nu fi marginalizați sau excluși. În Legea învățământului se prevede dreptul la educație, la toate nivelurile și toate formele, indiferent de gen, naționalitate, religie sau afiliere politică și indiferent de statutul social sau economic pentru toți cetățenii României.

Copiii cu cerințe educative speciale integrați în școlile de masă au nevoie de profesor de sprijin/itinerant, psiholog, consilieri școlari, medici. Grupurile de lucru pot fi între 3-7 copii, coordonate de un profesor de sprijin care păstrează o legătură strânsă cu profesorii de la clasă, cu dirigintele clasei și chiar cu părinții copiilor.

Profesorul de sprijin, împreună cu psihologul școlii și profesorii care predau la clasă, alcătuiește programul de intervenție personalizat, în funcție de preferințele și de dificultățile copilului, precizează modalitățile de lucru pentru anumite capitole, lecții, propune modalități de lucru pe anumite secvențe de învățare în care copiii au dificultăți, caută să dezvolte copiilor motivația pentru învățare.

Ghidul metodologic este un instrument de lucru pentru acest profesor, care detaliază conținutul programei școlare, pe care o adaptează conform nevoilor. Curriculumul general este simplificat pentru a putea fi parcurs de elevii cu C.E.S., iar strategiile didactice utilizate pentru integrarea acestor copii sunt și ele modificate. Profesorul trebuie să cunoască și să utilizeze strategii didactice care să identifice și să sprijine rezolvarea dificultăților de învățare în clasă, dar să-l și implice pe elev în procesul de învățare, urmărindu-se astfel dezvoltarea gândirii și stimularea creativității și a interesului pentru învățare.

Nu se poate lucra diferențiat cu elevii dacă profesorul nu cunoaște foarte bine copiii, atât sub aspectul dezvoltării lor fizice, cât, mai ales, al dezvoltării psihice.

În proiectarea activităților educative, metodele active de grup stimulează și dezvoltă foarte mult învățarea prin cooperare, facilitează comunicarea, colaborarea și relaționarea între elevi, luarea deciziei, autonomie personală formarea opiniilor și înțelegerea corectă a realității. Aplicarea metodelor activ participative duce la o învățare mai activă și cu rezultate evidente, pregătind copiii de a fi capabili să ia decizii în rezolvarea unor situații neobișnuite.

Dintre metodele activ-participative care se utilizează cu succes în predarea – învățarea și evaluarea noțiunilor școlare la diferite discipline pot fi amintite: jocul didactic, metoda mozaic, metoda KWL: „Știu – Vreau să știu – Am învățat”, instruirea programată, metoda Starbursting și altele.

Jocul didactic este o metodă care constă în plasarea elevilor într-o activitate ludică cu caracter de instruire. Învățarea care implică jocul devine plăcută și atrăgătoare, se face într-o atmosferă de bună dispoziție și destindere. Indiferent de tipul său, jocul didactic trebuie să îndeplinească anumite cerințe:

- Să aibă precizate obiectivele pedagogice;
- Să fie rațional integrat în sistemul muncii educative;
- Să dozeze gradul de dificultate implicat (în funcție de particularitățile de vârstă și intelectuale ale copiilor);
- Să fie dozate din punct de vedere calitativ.

Activitățile ludice cu valențe instructive pot fi extrem de variate. Ele trebuie să fie folosite pentru a dinamiza activitatea de predare-învățare și pot fi îmbinate cu alte metode, în funcție de particularitățile intelectuale și de vârstă ale elevilor și de tipul de lecție.

Am folosit această metodă cu elevii la lecția Vertebrate - recapitulare – clasa a V-a, în acest fel toți elevii clasei, dar mai ales elevii CES, au participat la activitatea propusă integrându-se în grup, fiecare jucând rolul unui vertebrat.

Metoda jocului o mai pot folosi de pildă la rolul eritrocitelor, globulelor roșii în transportul gazelor respiratorii am venit în ajutorul lor realizând un joc.

Am pus elevii atipici împreună cu cei atipici în două planuri diferite, opuse pentru a reprezenta celulele corpului pe de o parte și alveolele pulmonare, pe partea cealaltă. Între ei pendulau doi copii reprezentând hematia cu hemoglobina care luau pe rând câte un copil de la formația alveolelor, ce simboliza molecula de oxigen ce se lipea de ea formând compusul instabil oxihemoglobina și care o va elibera la nivelul celulelor, de la care lua un alt copil ce simboliza dioxidul de carbon (ce se eliberează în urma arderilor celulare), formând un alt compus instabil – carbohemoglobina ce se va deplasa prin peretii vaselor de sânge prin sânge până la nivelul alveolelor care va elibera dioxidul de carbon și pe calea căilor aeriene va fi expulzat prin procesul de respirație, în expirație în mediu (copilul, fiind scos afară pe ușă).

Experimentele realizate din lucruri la îndemâna tuturor pot duce la crearea stării de bine și implicit la însușirea cunoștințelor. De ex. pentru evidențierea conducerii sevei brute la capitolul Circulația la plante, elevii au adus recipiente pe care le-au umplut cu lichid colorat în care au pus plante cu flori deschise la culoare. A doua zi, deoarece la clasa a VI-a am orele puse în zile consecutive mare le-a fost mirarea când au observat petalele colorate în culorile drapelului României sau al altor țări alese de ei. Proiectul dat după un plan, pe echipe, cu repartizarea sarcinilor exact pe fiecare elev după nivelul de pregătire nu face decât să stimuleze atât munca în echipă cât și crearea unui mediu de lucru plăcut, fiind integrați și copiii atipici, care simt că vin cu plăcere la școală, la oră, deoarece se simt utili și totodată apreciați de colegii lor. Fiecare este pus în valoare prin respectarea și stimularea nivelului lui de inteligență

Metoda KWL – *Know, Want to Know, Learn/ Știu – Vreau să știu – Am învățat* – este metodă ce activează elevii și îi face conștienți de procesul învățării și oferă elevilor posibilitatea de a-și verifica nivelul cunoștințelor. Prin acest exercițiu se încurajează participarea fiecărui elev, prin conștientizarea eventualelor lacune și prin motivarea acoperirii acestora, se stimulează atenția și gândirea. Etapele metodei:

- Anunțarea temei de către profesor.
- Se cere elevilor să inventarieze ideile pe care consideră că le dețin cu privire la subiectul ce va urma. Aceste idei vor fi notate în rubrica „Știu” a tabelului;

- Elevii vor nota ideile despre care au îndoieli sau ceea ce ar dori să știe în legătură cu tema respectivă. Aceste idei sunt notate în rubrica „Vreau să știu”.
- Profesorul va propune apoi studierea unui text și fixarea unor cunoștințe, iar ideile nou-asimilate le notează în rubrica „ Am învățat”.
- După rezolvarea sarcinii de lucru elevii vor folosi noțiunile înscrise în fiecare coloană pentru a demonstra nivelul actual al cunoștințelor.

Această metodă o folosesc deseori în activitatea cu elevii CES, deoarece am observat că le place, mai ales la una din clasele a V-a, unde am 5 elevi cu diferite certificate CES. Elevii sunt foarte încântați să imi spună ce știu ei despre tema respectivă, să completeze tabelul în urma parcurgerii tuturor etapelor lecției

Instruirea programată se realizează cu ajutorul calculatorului, prin lecții, teste interactive și softuri educaționale. Softurile educaționale trebuie să fie compatibile cu nevoile și preferințele ludice ale copiilor cu C.E.S. și să fie centrate pe elev.

Am folosit Instruirea programată mai ales în cazul acel elevi cu probleme de comunicare ex. în cazul unui elev cu hipoacuzie, îi păcea foarte mult să facă proiecte ppt.

Metoda Starbursting (engl. „star” = stea; engl. „ burst” = a exploda), este o metodă nouă de dezvoltare a creativității. Scopul metodei este de a obține cât mai multe întrebări și astfel cât Mai multe conexiuni între concepte. Este o modalitate de stimulare a creativității individuale și de grup. Organizată în grup, metoda Starbursting facilitează participarea întregului colectiv, stimulează crearea de întrebări la întrebări. Procedura este simplă. Se scrie problema a cărei soluție trebuie „descoperită” pe o foaie, apoi se înșiră cât mai multe întrebări care au legătură cu ea. Un bun punct de plecare îl constituie cele de tipul: Ce?, Când?, Cum?, Cum?, De ce? – unele întrebări ducând la altele din ce în ce mai complexe care necesită o concentrare tot mai mare.

Metodele activ-participative constituie nu numai la educația elevului ci și la socializarea sa, ducând la o învățare mai activă, cu rezultate pozitive. Procesul de integrare a copiilor cu C.E.S. în învățământul de masă poate fi ușurat prin utilizarea de către profesor a unor strategii didactice care să-i dezvolte elevului abilități, deprinderi și priceperi care să-i modifice comportamentul.

Fișa pentru elevii cu dizabilități psihice trebuie să cuprindă un exercițiu mai ușor, și întotdeauna au primit și vor primi ajutor în rezolvarea acesteia.

Ca și profesor cu experiență în câmpul muncii, am constatat că metodele activ integrate în procesul instructiv-educativ duc la obținerea unor progrese atât în rândul elevilor tipici, cât și în rândul elevilor atipici, progrese ce vor sta la baza formării personalității lor ca și adulți responsabili.

Bibliografie

Ungureanu, Dorel, Educația integrată și Școala inclusivă, Editura de Vest, Timișoara, 2000.
Verza, Emil, Psihopedagogia integrării și normalizării, în Revista de educație specială, nr. 1 /1992.

Anucuța, Partenie, Pedagogie pentru studenți și cadre didactice, Editura Eurostampa, Timișoara, 1999.

Memorator de biologie, Ed. Gama, 2013, Iasi

METODA FRISCO

Vasilescu Delia Elena -Școala Gimnazială Domnească, Tg. Neamț

Metoda acoperă o anumită dimensiune a personalității, abordând o problemă din mai multe perspective. Astfel, membrii grupei vor trebui să joace, fiecare, pe rând, rolul conservatorului, rolul exuberantului, rolul pesimistului și rolul optimistului. Scopul acestei metode este acela de a identifica problemele complexe și dificile și de a le rezolva în mod eficient.

Etape:

◇ 1. Identificarea problemei: copiii și cadrul didactic identifică o problemă și o propun spre analiză.

◇ 2. Organizarea colectivului: în această etapă se stabilesc rolurile – conservatorul, exuberantul, pesimistul și optimistul – și cine va interpreta aceste roluri; rolurile pot fi abordate individual sau, în cazul colectivului numeroase, același rol poate fi jucat de mai mulți participanți concomitent, aceștia formând o echipă.

◇ 3. Dezbateră colectivă: conservatorul are rolul de a aprecia meritele soluțiilor vechi, pronunțându-se pentru menținerea lor, fără a exclude, însă, posibilitatea unor eventuale îmbunătățiri; exuberantul privește către viitor și emite idei aparent imposibil de aplicat în practică, asigurând un cadru imaginativ-creativ, inovator și stimulându-i pe ceilalți participanți să privească astfel lucrurile; pesimistul este cel care nu are o părere bună despre ce se discută, cenzurând ideile și soluțiile inițiale propuse.

El relevă aspectele nefaste ale oricăror îmbunătățiri; optimistul combate ideile enunțate de pesimist, încurajând participanții să vadă lucrurile dintr-o perspectivă reală, concretă și posibil de realizat. El găsește fundamentări realiste și posibilități de realizare a soluțiilor propuse de către exuberant și stimulează participanții să gândească pozitiv.

◇ 4. Faza sistematizării ideilor emise și a concluzionării asupra soluțiilor găsite: sistematizarea ideilor principale; formularea concluziilor cu privire la modul de soluționare a problemei.

Avantaje:

- ◇ manifestarea capacității empatice și a spiritului critic;
- ◇ dezvoltarea gândirii, imaginației, creativității;
- ◇ exersarea capacității de comunicare;
- ◇ dezvoltarea capacității de argumentare și contraargumentare;
- ◇ dezvoltarea capacității de relaționare a participanților;
- ◇ dezvoltarea respectului față de opiniile celorlalți, de luare a deciziilor.

Alături de această metodă pot fi menționate:

◇ *Diagrama Venn*

- ◇ *Focus grup*
- ◇ *Linia valorilor*
- ◇ *Mozaicul*
- ◇ *Creioanele la mijloc*
- ◇ *Copacul ideilor*

Aceste metode pot fi completate cu cele specifice învățării nonformale: animația stradală, teatru forum, photovoice, open space tehnology, biblioteca vie etc.

CONTRIBUȚIA TEHNOLOGIEI ÎN TERAPIA LOGOPEDICĂ

Prof. logoped Chiriac Adriana Iuliana
Școala Gimnazială „Grigore Antipa” /
Centrul Județean de Resurse și de Asistență Educațională Botoșani

Din punct de vedere tehnologic, societatea contemporană a cunoscut dezvoltarea și modernizarea, ceea ce a condus la numeroase avantaje în toate domeniile, iar raportându-ne la terapia logopedică, aceasta a fost, într-adevăr, considerabil îmbunătățită. Sistemele informatice inteligente de terapie a limbajului sunt parte adjuvantă a terapiei logopedice clasice, cu rezultate optime obținute în corectarea tulburărilor de limbaj. În alți termeni, studiile realizate în acest sens au validat faptul că utilizarea programelor informatice cu specific logopedic este mai eficientă pentru logopați, facilitând și aducând completări importante terapiei logopedice clasice (Tobolcea, Karner-Huțuleac, Dumitriu, 2010)

Apoi, utilizarea tehnologiei asistată pe calculator a înregistrat încă de acum două decade progrese remarcabile în domeniul practicii și terapiei logopedice, aceasta mijlocind și ușurând în mod cert comunicarea persoanelor cu tulburări de limbaj (Gibbons, Fairweather, 1998).

Trebuie avut în vedere faptul, că inițierea, derularea și folosirea de programe, soft-uri informatice în terapia și practica logopedică este în strânsă legătură cu specificul problemelor logopedice, particularităților de vârstă, de vorbire și de personalitatea persoanelor cu tulburări de limbaj. În alți termeni, programele logopedice informatice trebuie utilizate responsabil, în etapele potrivite.

Literatura de specialitate listează numeroase avantaje ale tehnologiei asistate de calculator în terapia logopedică (Tobolcea, Karner-Huțuleac, Dumitriu, 2010), o parte dintre acestea, punctându-le în continuare:

- conferă un diagnostic logopedic;
- oferă feedback audio-vizual pe parcursul terapiei,
- prezintă modelul corect de pronunție sau scriere;
- arată progresul obținut și suplinește terapeutul în ședințele de lucru de acasă reducând costurile terapiei în acest fel;
- prezintă un rol important în monitorizarea și evaluarea progresul în terapia logopedică;
- iar, apoi, prezintă avantajul că terapia logopedică poate fi continuată acasă, softurile logopedice punând la dispoziție baterii de exerciții practice și eficiente pentru logopați.

În practica mea, am testat și folosit, de-a lungul timpului mai multe softuri și platforme cu specific logopedic. Redau în continuare o secvență din scenariul educațional-terapeutic pentru un logopat cu sigmatism, în care am folosit platforma Timlogo, în mai multe ședințe, câte aproximativ cinci minute în fiecare etapă de corectare a sunetului Ș. Mai precis, am folosit exercițiile propuse de soft pentru a identifica sunetul individual, în silaba și în cuvânt; pentru a-l impoșta, pentru a recunoaște semnul grafic corfespunzător

sunetului, apoi pentru a-l pronunța în silabă și cuvânt și ulterior pentru a-l consolida: diferența și automatiza. Exercițiile asistate de computer au fost prezentate atractiv, logatul a primit feedback vizual și auditiv, ceea ce prezintă un mare avantaj, iar eu am avut rolul de a mijloci această experiență, de a oferi explicații și demonstrații articulatorii suplimentare, în funcție de ritmul și potențialul logopatului.

Putem concluziona că programele logopedice utilizate și mijloacele de computer prezintă avantajul că reprezintă instrumente clinice, complementare și adjuvante abilităților și tehnicilor logopedice pentru a implementa intervenția, pentru a o evalua și pentru a oferi un feedback constant asupra progresului terapiei logopedice. Însă, tehnologia trebuie folosită responsabil, dovedindu-se a fi important și menționarea limitelor folosirii tehnologiei în practica logopedică. Dintre acestea, menționăm: apatia afectivă, riscul pasivismului, standardizarea comportamentului etc. (O'Kelly, 2002). În acest context, programele și softurile informatice în practica logopedică trebuie să fie instrumente utilizate cu tact și pricepere de către logoped, la momentul potrivit și particularizate pe problematica logopatului. Într-o eră puternic tehnologizată, logopedia

Bibliografie

- Gibbons, A., Fairweather, P., (1998). Computer-Based Instruction. Design and Development. New Jersey: Educational Technology Publications.
- O'Kelly, J. (2002). The Computer's Role in Speech Therapy, Dept. Of Computer Science, Technical Report Series, National University of Ireland , Maynooth
- TOBOLCEA, I., KARNER-HUȚULEAC A., DUMITRIU C., (2010), Eficiența utilizării computerului în logopedie, Analele Științifice ale Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, Tomul XIV, online <https://www.psih.uaic.ro/anale-psi/wp-content/uploads/sites/10/2021/01/5.-Eficien%C5%A3a-utiliz%C4%83rii-computerului-%C3%AEEn-logopedie.pdf>

<https://www.timlogo.ro/>

METODE ȘI PROCEDEE PENTRU CORECTAREA TULBURĂRILOR DE CITIT-SCRIS

Prof. Hrițcu Mirela Ștefania

Școala Gimnazială Nr. 2 Botoșani

Tulburările limbajului scris nu pot fi tratate separat de cele ale limbajului oral, chiar și din punct de vedere didactic, deoarece învățarea scris-cititului se face simultan. Fenomenele sunt legate atât în plan psihologic, cât și în plan neurologic și psihomotoric.

În cazul limbii române, tulburările de tip disgrafic sunt mai frecvente decât cele de tip dislexic. În majoritatea cazurilor disgrafia e însoțită de forme ușoare de dislexie, iar tulburările de citit constituie, totdeauna și un indiciu al tulburărilor grafismului.

Dislexia este tulburarea de învățare, caracterizată prin dificultăți marcante de a citi, datorită unor tulburări de identificare și procesare a semnelor grafice. Dislexia este o tulburare des întâlnită la copii și se manifestă indiferent de nivelul de inteligență al copilului. Nu există tratament medical pentru dislexie, aceasta se corectează prin programe logopedice speciale.

Disgrafia este o deficiență a calității scrisului. Copilul care suferă de disgrafie are un scris incorect, dezordonat, literele având spații între ele și fiind de dimensiuni diferite.

Disgrafia constituie cel mai frecvent simptom în clasele I-IV uneori și mai târziu. Este definită ca o **incapacitate sau dificultate de a învăța scrierea prin mijloace pedagogice obișnuite**, exprimate fie prin substituiri, omisiuni, inversiuni de litere și silabe, fuziuni de cuvinte, fie prin perturbări în desenarea literelor sau dispunerea analitică în pagină, independent de nivelul mintal sau de antecedentele școlare și de metodologia inadecvată care este folosită.

E. Verza (2003) consideră că în cazul corectării tulburărilor de citit-scris se pot folosi două categorii de metode și procedee: **metode și procedee cu caracter general** și **metode și procedee cu caracter specific** logopediei.

Terapia tulburărilor de citit-scris va fi centrată pe formarea deprinderilor corecte și înlăturarea celor deficitare, pe stimularea activității psihice și pe dezvoltarea personalității.

Metodele cu caracter general vizează corectarea dislexo-disgrafiei indirect, având rolul de a pregăti subiectul din punct de vedere psihic și fizic și de a facilita acțiunea și efectele metodelor specifice. Aceste metode generale constau în:

a) **Exerciții pentru dezvoltarea musculaturii degetelor și a mâinii** – au o mare importanță pentru a învăța copilul să țină instrumentul de scris corect în mână, evitând, astfel, apariția oboselii și determinând creșterea vitezei de scriere. Pentru dezvoltarea

musculaturii mâinii și a degetelor se pot folosi exerciții ritmice de întindere și strângere a degetelor și a brațelor, exerciții de tip joc cum sunt: prinderea și apucarea mingii, trasarea unor contururi cu degetul în nisip, mișcarea degetelor prin imitarea cântatului la flaut, decuparea și colorarea literelor, modelajul în lut sau plastilină etc.

b) **Exerciții pentru educarea și dezvoltarea auzului fonematic** – auzul fonematic reprezintă capacitatea de a identifica și diferenția sunetele limbii, de a distinge între sunet și literă, între sunet și reprezentarea lui grafică. În cazul afectării auzului fonematic apar dificultăți la nivelul emisiei și al discriminării literelor și reprezentării lor grafice. Exercițiile folosite pentru educarea auzului fonematic constau în recitarea cu intonație a unor poezii scurte sau ghicirea vocii altor copii pe care copilul care execută exercițiul nu îl vede.

c) **Exerciții pentru educarea și dezvoltarea capacității de orientare și structurare spațială** – educarea acestei capacități este foarte importantă, deoarece reprezintă o condiție esențială a formării deprinderilor de citit-scris, pentru trasarea corectă a semnelor grafice, pentru urmărirea succesiunii literelor, cuvintelor, frazelor, pentru respectarea spațiilor dintre ele etc. În acest caz, se folosesc exerciții care vizează fixarea noțiunilor de stângadreapta, înainte-înapoi, deasupra- dedesubt, sus-jos, precum și exerciții care vizează schema corporală, recunoașterea și denumirea părților corpului. De asemenea, se utilizează exerciții prin care subiecții sunt solicitați să plaseze diferite obiecte în spațiu, în raport cu propriul corp pentru a putea stabili relații spațiale corecte. Tulburările de plasare a literelor în spațiul paginii se pot corecta prin exerciții de formare a unor deprinderi de reprezentare grafică, prin desen, folosind bețișoare, conștientizarea liniilor drepte și paralele etc.

d) **Înlăturarea atitudinii negative față de citit-scris și educarea personalității** – pentru înlăturarea stărilor negative, de repulsie față de procesul instructiv-educativ, determinate de insuccesele școlare repetate, se recomandă folosirea tehnicilor de psihoterapie. Acestea au rolul de a crea un echilibru psihic și de a înlătura sentimentele de inferioritate ale subiectului. Tehnicile de psihoterapie folosite includ „jocul curativ logopedic” care formează și dezvoltă, în mod direct, capacități observative, iar în mod indirect formează capacitatea de înțelegere a regulilor, de rezolvare a unor situații-problemă. Se pot folosi desenul și dramatizarea, care vizează blocajele afective, redarea încrederii în forțele proprii.

Intervenția logopedică trebuie înțeleasă ca o reabilitare și capacizare a elevului în fața scrisului. Această intervenție va trebui să se axeze pe:

- Simplificarea operațională și folosirea analizatorilor prin compensație.
- Formarea deprinderilor de operare prin exerciții specifice.
- Procedee cât mai variate și cu apel la concret pentru observare, asimilare, interiorizare.
- Intervenția să fie individualizată și să țină cont de particularitățile psiho-fiziologice ale fiecărui copil cu cerințe educative speciale și de modul concret de manifestare al tulburării.

Fiecare logopat se manifestă în mod unic și specific, fapt pentru care alegerea unei metode sau alteia, rămâne la aprecierea specialistului.

În orice activitate de învățare sau de reînvățare (intervenție logopedică), progresul fiecărui copil este cel mai bun ghid, iar comparațiile cele mai eficiente sunt cele făcute prin reportarea elevului la sine însuși, în perioade diferite.

Pentru atingerea unui optim de operaționalizare a obiectivelor educațional-terapeutice, personalitatea deficientului mintal trebuie abordată ca un tot, în unitatea laturilor sale, în limitele circumscrise de structura sa neuropsihică, psihointelectuală.

În concepția modernă, datorită diversității disfuncțiilor psihice care definesc deficientul mintal, se pune accent, nu pe performanțele sale intelectuale, ci pe reducerea la minimum a disfuncțiilor sale. În acest context se înscrie întregul arsenal de tehnici, metode de terapie, de recuperare, stimulare restructurare, compensare, dezvoltate.

Un lucru important este *demararea activității terapeutice cât mai de timpuriu*.

BIBLIOGRAFIE:

1. Verza, E. (2003). Tratat de logopedie, vol I. Humanitas

Formarea abilităților de viață la elevii cu C.E.S. din învățământul de masă în vederea integrării lor în societate

Prof. Paraschiva Ungureanu Școala Profesională Specială ,Botoșani

Un elev cu C.E.S. certificat, adică cu cerințe educaționale speciale, are nevoie de atenție specială, de programe școlare adaptate particularităților individuale caracteristice unei deficiențe sau unei tulburări, de suportul specializat al unui profesor de sprijin, precum și de o intervenție specifică, prin activități de recuperare specifice.

Studiile de specialitate oferă un inventar al afecțiunilor pe baza cărora sunt stabilite diagnosticele și implicit determină orientarea diagnosticărilor către învățământul de masă.

Când vorbim despre integrarea elevilor cu C.E.S. avem în vedere principiul egalității de șanse în realizarea accesului la educație, dar și la participare socială prin integrarea socio-profesională de după absolvirea învățământului obligatoriu. În vederea realizării unei integrări eficiente, trebuie avute în vedere dezvoltarea la toți membrii colectivității educaționale a unor valori actuale și de perspectivă ale integrării societății democratice din lume și anume: acceptarea tuturor diferențelor; respectul diversității; solidaritatea umană și mai ales cu persoane diferite; lupta împotriva excluderii și marginalizării; lupta împotriva inegalității sociale

Integrarea este un proces complex și de durată, ce presupune educarea copiilor cu cerințe speciale în școli publice alături de ceilalți copii, asigurarea unor servicii minime de specialitate (consiliere școlară, asistență medicală și socială, terapie educațională etc.) în învățământul de masă, sprijinirea cadrelor didactice nespecialiste în demersul lor de a proiecta și aplica programe adaptate, crearea acelor programe adaptate care să vizeze și diagnosticele stabilite pentru elevii orientați spre învățământul de masă.

De asemenea, integrare înseamnă și încurajarea și cultivarea relațiilor de prietenie, de colaborare și de comunicare între toți elevii unei clase sau ai unei școli în care învață elevii speciali, înțelegerea și acceptarea diferențelor atât de către profesori și elevi, dar și de către părinții elevilor tipici.

Este necesară evidențierea diferențelor dintre termenii integrare și incluziune. Integrarea elevilor cu C.E.S. are în vedere includerea lor în școlile învățământului de masă, în mediul social din care provin. Evoluția lor este supravegheată de cele mai multe ori de către cadre didactice care nu au pregătirea necesară pentru a lucra cu elevi cu cerințe speciale și care nu beneficiază de ajutorul unui profesor de sprijin sau a unui psiholog școlar.

Atâta vreme cât nu se constată o creștere a interacțiunilor între elevii cu și fără dizabilități sau cu diferențe în învățare, putem considera că nu este un proces de integrare școlară reală ci doar o integrarea fizică.

Educația incluzivă presupune un proces permanent de îmbunătățire a politicii instituției școlare, ce are ca scop valorificarea optimă a resurselor umane și materiale existente (cursuri de specializare, colaborare permanentă cu C.J.R.A.E) pentru a susține participarea la procesul de învățământ a tuturor elevilor din cadrul unei comunități, în special a celor speciali, astfel încât toți elevii să aibă șanse reale la integrare socio-profesională.

Copiii cu C.E.S. prezintă deficiențe de învățare, de atenție, pentru care este necesară adaptarea conținuturilor învățării la nivelul lor de percepție și asimilare. Tocmai de aceea, trebuie adaptate și metodele de lucru cu acești elevi, pentru a reuși integrarea lor deplină în colectivitatea școlară și implicit în colectivitatea socială după parcurgerea perioadei de școlaritate obligatorie.

Adaptarea metodelor și a stilului de predare nu este chiar ușoară, mai ales atunci când există o clasă numeroasă (peste 20 de elevi) în care este integrat un singur elev cu C.E.S. Dar nu putem nici să trecem cu vederea existența acestuia în colectivul clasei, să-l ignorăm, pentru că altfel nu facem decât să-l îndepărtăm tot mai mult. În fiecare oră, avem datoria de a găsi metodele și resursele necesare implicării acestuia în activitățile de predare-învățare, în așa fel încât elevul cu C.E.S. să câștige încredere în forțele proprii, să interacționeze mai bine cu restul colectivității.

În ultimii 10 ani, am lucrat cu elevi cu C.E.S. certificat integrați în învățământul de masă, fapt care m-a determinat să găsesc metodele și resursele necesare activizării acestora în cadrul orelor de sprijin educațional, pornind de la realizarea planificărilor adaptate, a testelor de evaluare inițială sau progresivă cu subiecte create special pentru aceștia, până la activități, fișe de lucru și jocuri didactice adaptate pentru nivelul lor de înțelegere și asimilare.

Pentru un elev cu dificultăți de învățare sau alte afectări este dificil să asimileze informațiile în limba maternă, cu atât mai mult într-o limbă străină. Elevii cu C.E.S. certificat prezintă, de obicei, dificultăți de învățare combinate de cele mai multe ori cu o capacitate redusă de atenție și concentrare. În cazul elevilor cu C.E.S. trebuie insistat mai mult pe „a putea să facă” decât pe „a ști să facă”, dar și pe dezvoltarea de deprinderi și capacități și mai puțin pe transmiterea de informații, mai ales că de multe ori aceștia imită sau reproduc ceea ce văd și aud.

Din practica cotidiană, am observat că mare parte dintre elevii cu C.E.S. pe care i-am avut, au fost receptivi la acele activități de învățare care au fost bazate pe jocuri, pe utilizarea imaginilor, utilizarea softurilor pentru învățarea pronunției fonetice. De asemenea, am încercat să creez materiale pentru fiecare tematică din programă, planșe sau carduri în care cuvântul să fie însoțit automat de imaginea pe care acesta o reprezintă. Astfel, elevul cu C.E.S. își poate forma un vocabular minimal. Lipsa unui profesor de sprijin pentru activitățile cu elevii cu C.E.S. se cunoaște prin faptul că elevii nu ajung să opereze cu noțiunile achiziționate decât într-o mică măsură și asta pentru că nu se poate lucra doar cu elevul în detrimentul celorlalți elevi din clasă, așa cum acesta nu trebuie neglijat în timpul activităților de predare – învățare – evaluare

În urma activităților realizate, am constatat cu bucurie și cu satisfacție că toți elevii cu C.E.S. din școală se bucură de respect din partea cadrelor didactice, a colegilor lor, că nu sunt discriminați, că nu se simt marginalizați sau respinși. Toate aceste lucruri demonstrează faptul că acești elevi sunt destul de puternici pentru a păși în societate, pentru a porni cu curaj spre o formă superioară de educație specifică nevoilor lor, că sunt pregătiți psihic pentru provocările lumii contemporane, în măsura în care societatea are nevoie de serviciile lor.

Bibliografie

1. Boici, G. (1998) – Evaluarea copiilor cu C.E.S. în perspectiva integrării, Ed. Timpul, Reșița.
2. Verza E., Păun E., coord., Educația integrată a copiilor cu handicap, București, Asociația RENICO, UNICEF, 1998, p.14;
3. Vrăsmaș E., Educația copiilor cu cerințe educative speciale, București, Ed. Credis, 2007, p.38 – 41.

CULORILE PRIMĂVERII

Profesor Ungureanu Lavinia, Școala Profesională Specială „Sfântul Stelian” Botoșani

Unitatea de învățământ: Școala Profesională Specială „Sfântul Stelian” Botoșani

Propunător: Ungureanu Lavinia

Clasa: a VI-a A

Descrierea colectivului: Colectivul clasei a VI-a A este alcătuit din 9 elevi, 3 fete și 6 băieți, cu vârste cuprinse între 13 și 17 ani. Din cei 9 elevi, 6 sunt prezenți frecvent (3 fete și 3 băieți), 3 elevi beneficiază de învățământ la domiciliu. Din cei 9 elevi, 3 prezintă și o tulburare pervazivă de dezvoltare, 3 prezintă autism infantil, 2 TSA, 1 deficiență funcțională completă, 1 boală renală cronică, obezitate și sindrom Laurence-Moon-Bardet-Biel, 8 prezintă retard psihic sever, 1 retard psihic ușor cu QI cuprins între 8 și 69, 1 ADHD și 1 elev prezintă tulburări de comportament.

Aria curriculară: Arte

Disciplina: Educație plastică

Unitatea de învățare: Pictură

Subiectul activității: Culorile primăverii

Tipul activității: Lecție de dobândire a priceperilor și deprinderilor

Scopul lecției: Pictarea unei flori pe sare după model imagistic.

Obiective operaționale:

❖ *Cognitive:*

Oc₁: Să indice culorile specifice anotimpului primăvara arătând cartonașele corespunzătoare din setul de cartonașe colorate. Obiectivul este realizat la nivel minim dacă elevii indică cel puțin 3 culori specifice anotimpului primăvara arătând cartonașele corespunzătoare din setul de cartonașe colorate.

Oc2: Să indice floarea identică cu modelul orientându-se și apăsând corespunzător butoanele de pe ecranul tabletei. Obiectivul este realizat la nivel minim dacă elevii indică floarea identică cu modelul de cel puțin 2 ori, orientându-se și apăsând corespunzător butoanele de pe ecranul tabletei.

Oc3: Să își manifeste aprecierea față de lucrarea unui alt elev arătând cartonașul cu smiley face. Obiectivul este realizat la nivel minim dacă elevii își manifestă aprecierea față de lucrarea unui alt elev arătând cartonașul cu smiley face cel puțin o dată.

❖ **Psihomotorii:**

Op1: Să selecteze culorile specifice anotimpului primăvara din setul de cartonașe colorate. Obiectul este realizat la nivel minim dacă elevii selectează cel puțin 3 culori specifice anotimpului primăvara din setul de cartonașe colorate.

Op2: Să aplice lipici pe interiorul florii de carton. Obiectivul este realizat la nivel minim dacă elevii aplică lipici pe cel puțin jumătate din suprafața florii de carton.

Op3: Să presară sare de bucătărie pe suprafața acoperită cu lipici a florii de carton. Obiectivul este realizat la nivel minim dacă elevii presară sare de bucătărie pe cel puțin jumătate din suprafața acoperită cu lipici a florii de carton.

Op4: Să picteze petalele florii respectând ordinea culorilor din imaginea model. Obiectivul este realizat la nivel minim dacă elevii pictează cel puțin 3 petale respectând ordinea culorilor din imaginea model.

Op5: Să ridice cartonașul cu smiley face pentru a vota lucrarea preferată. Obiectivul este realizat la nivel minim dacă elevii ridică cartonașul cu smiley face pentru a vota lucrarea preferată, alta decât a lui.

❖ **Afective:**

Oa1: Să își manifeste interesul pentru lecție prin participare activă. Obiectivul este realizat la nivel minim dacă elevii participă activ la cel puțin un exercițiu pe parcursul lecției.

Oa2: Să manifeste o atenție activă față de subiectul lecției. Obiectivul este realizat la nivel minim dacă elevii îndeplinesc sarcinile propuse fără să le fie distrasă atenția pe parcursul a cel puțin 50% din timpul alocat activității.

Metode și procedee: conversația, explicația, observația, demonstrația, exercițiul, jocul didactic

Mijloace și materiale didactice: Calculator/laptop, tabletă, internet, carton cu floare, sare, aracet/lipici, acuarele, pahar cu apă, penson, cartonașe colorate, joc wordwall, recompensă.

Loc de desfășurare: sala de clasă.

Resurse:

- Umane: 6 elevi
- Temporale: 45 de minute

Forme de organizare: frontală, individuală

Evaluare: formativă, prin aprecieri verbale stimulative, joc wordwall, recompense simbolice.

DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII

Momentele activității	Timp	Ob. op.	Activitatea cadrului didactic	Activitatea elevilor	Metode
Moment organizatoric	2 min.	Oa ₂	Cadrul didactic își pregătește materialele pentru activitate.	Elevii își pregătesc materialele pentru activitate.	Observație
(Re)actualizarea conținuturilor asimilate anterior	5 min.	Oc ₁ , Op ₁ , Oa ₁ , Oa ₂	Cadrul didactic deschide jocul (Anexa 1) și le cere elevilor să arate cartonașul care are aceeași culoare cu floarea din imagine și să denumească culoarea.	Elevii privesc cu atenție floarea din imagine, selectează cartonașul care are culoarea corespunzătoare și denumesc culoarea.	Conversație Explicație Observație Exercițiu Jocul de rol
Captarea atenției elevilor + Anunțarea subiectului lecției și a obiectivelor operaționale	3 min.	Oa ₂	Cadrul didactic le arată elevilor floarea model (Anexa 2) și le explică acestora cum se va desfășura activitatea.	Elevii privesc și ascultă cu atenție explicațiile cadrului didactic.	Conversație Explicație

Dirijarea învățării	3 min.	Oa ₂	Cadrul didactic le arată elevilor cum se realizează activitatea: Etapa 1 – lipirea sării pe floare Etapa 2 – pictatul pe sare (Anexa 3)	Elevii privesc și ascultă cu atenție explicațiile cadrului didactic.	Conve Expl Demon Obse
Fixarea deprinderilor + Obținerea performanței	15 min.	Oc ₁ , Op ₂ , Op ₃ , Op ₄ , Oa ₁ , Oa ₂	Cadrul didactic le solicită elevilor să lipească sarea pe floarea din carton, să o usuce și apoi să o picteze conform modelului dat. Cadrul didactic le oferă în permanență feedback și îndrumări elevilor.	Elevii lipesc sarea pe floare, o usucă cu feonul și apoi pictează petalele florii conform modelului dat de cadrul didactic.	Conve Exer
Asigurarea retenției și a transferului	5 min.	Oc ₂ , Oa ₁ , Oa ₂	Cadrul didactic deschide jocul (Anexa 4) și le explică elevilor ce au de făcut.	Elevii deschid jocul pe tabletă și apoi privesc cu atenție imaginea mare și variantele de răspuns. Elevii vor selecta răspunsul unde este o floare identică cu cea din imaginea mare.	Conve Obse Exer Jocul d
Feed-back	2 min.	Oc ₃ , Op ₅ , Oa ₁ , Oa ₂	Cadrul didactic va aprecia verbal activitatea fiecărui elev și le va solicita acestora să aleagă din lucrările colegilor pe cea care i-a plăcut cel mai mult. La final toți elevii vor primi o recompensă.	Elevii vor asculta cu atenție și vor vota lucrarea preferată.	Conve

Caracteristici psihoafective ale elevului cu cerințe educaționale speciale și influența acestora asupra procesului de învățare

Profesor Coțovanu Lenuța
Școala Profesională Specială ” Sf. Stelian ” Botoșani

Orice demers instructiv-educativ adresat elevilor cu CES trebuie să pornească de la identificarea nevoilor de învățare a elevilor. Fără stabilirea clară a nevoilor, stilurilor și strategiilor de predare-învățare-evaluare, cadrul didactic nu va fi decât un transmițător inflexibil de cunoștințe. La copiii cu CES identificarea și potențarea unor aptitudini, stimularea și abordarea integrală a personalității și a potențialului de dezvoltare, reprezintă obiective educaționale prioritare.

Elevii cu deficiență mintală au un ritm lent de învățare care generează dificultăți la majoritatea ariilor curriculare. De cele mai multe ori dificultățile de învățare la acești elevi sunt datorate incapacității de a dezvolta strategii de învățare. Acești copii nu știu cum trebuie să învețe. Din acest motiv în cadrul procesului instructiv-educativ, cadrul didactic trebuie să asigure o atmosferă care să stimuleze elevul prin următoarele aspecte:

- identificarea a ceea ce știe elevul și proiectarea demersului didactic pornind de la aceste cunoștințe;
- ritmul propriu de învățare;
- folosirea de fișe individuale cu sarcini de lucru adaptate nivelului elevului;
- folosirea de exemple concrete și susținerea acestora cu suport material concret;
- repetarea materialului învățat în moduri cât mai variate;
- învățarea cu pași mici;
- reducerea factorilor perturbatori din clasă;
- oferirea de feed-back permanent;
- aprecierea progresului.

Identificarea corectă a tipurilor de deficiență și a nevoilor individuale de învățare sunt necesare pentru optimizarea actului instructiv-educativ și pentru recuperarea și integrarea școlară și socială a elevilor cu CES. În acest scop este necesară crearea unui mediu pozitiv pentru învățare, adaptarea și modelarea strategiilor și tehnicilor de învățare, derularea eficientă a tehnicilor de învățare, tratarea diferențiată și individualizată a elevilor, dezvoltarea potențialului fiecărui elev. Diferențierea învățării în funcție de particularitățile elevilor presupune scoaterea la lumină a celor mai bune resurse ale fiecăruia astfel încât să poată demonstra ce știe, ce înțelege și ce poate face.

Percepția este un proces psihic senzorial complex ce realizează reflectarea directă și unitară a însușirilor și structurilor obiectelor și fenomenelor sub forma imaginilor primare. Percepția impune intervenția altor procese psihice și anume senzațiile, reprezentările, gândirea și limbajul.

Percepția deficientului se caracterizează prin lipsă de precizie, nediferențiere și existență de lacune. Datorită dificultăților de analiză și sinteză, apar confuzii, nediferențierea detaliilor în câmpul perceptiv, imposibilitatea realizării întregului pornind de la părți componente. Se observă îngustarea câmpului perceptiv

cea ce afectează orientarea spațio-temporală. Apare o alterare a structurii perceptiv-motrice, adică elevul nu respectă forma, mărimea, proporția, nu conservă cantitățile și nu înțelege sarcinile școlare.

Reprezentarea constă în capacitatea de a „revedea cu ochii minții” imaginea unui obiect perceput anterior, fiind în strânsă legătură cu celelalte procese psihice.

La deficientul mintal procesul reprezentării este perturbat de dezvoltarea lentă a celorlalte procese psihice. Câmpul reprezentării, bazat pe simboluri începe să se formeze mai târziu în comparație cu copilul normal. Se constată de asemenea imposibilitatea realizării unui câmp al reprezentării pe bază de simboluri datorită lipsei aproape totale a limbajului intern.

” **Gândirea** este o succesiune de operații care duc la dezvoltarea unor aspecte importante ale realității și la rezolvarea unor probleme”.

(Andrei Cosmovici – Psihologie generală, Editura Polirom, Iași 1996, pagina 178).

Operațiile generale ale gândirii sunt: analiza, sinteza, comparația, abstractizarea - concretizarea, generalizarea – individualizarea. Acestea sunt afectate la deficientul mintal atât în ceea ce privește ritmul de dezvoltare cât și posibilitatea de a trece la stadiul superior.

Caracteristicile intelectului deficientului mintal sunt: gândirea concretă, situativă bazată pe clișee și imitare, lentoare ideativă, vâscozitate genetică, eterogenitate, inerție, rigiditate și perseverare mintală.

Lentoarea ideativă se referă la scăderea numărului de idei și a posibilității de asociere a acestora, la încetinirea elaborării judecăților și raționamentelor. Gândirea deficientului mintal este orientată către trecut pentru găsirea unor algoritmi analogi de lucru pe care deja îi cunoaște și nu spre găsirea unor soluții noi, creative. Această orientare retrospectivă, diferită de a copilului normal, oferă gândirii deficientului mintal caracteristica de lentoare, stagnare, plafonare.

Vâscozitatea genetică este un concept ce se referă la dinamismul intelectual și se bazează pe teoria stadialității a lui J. Piaget. Se constată că la deficientul mintal trecerea de la un stadiu de dezvoltare la altul este greoaie, cu tendințe de plafonare și regresie în stadiul inferior în momentul apariției unor dificultăți. De asemenea există mari probleme în a depăși stadiul operațiilor concrete, marea lor majoritate, rămânând în acest stadiu al dezvoltării mintale (de regulă deficientul mintal nu depășește vârsta mintală de 11 – 12 ani, indiferent de vârsta fizică).

Deficientul mintal parcurge aceleași stadii ale dezvoltării dar în mod diferit față de copilul normal care trece rapid de la un stadiu la altul. Copilul cu probleme se caracterizează prin lentoare și stagnare, fixație într-un anumit stadiu, care se instalează cu atât mai rapid cu cât coeficientul de inteligență este mai mic.

Inerția mintală se referă la tendința de stagnare a deficientului mintal la un anumit nivel atât din punct de vedere mental cât și din punct de vedere al deprinderilor. Această noțiune a fost introdusă de H. Ey și A. R. Lauriac, acesta din urmă afirmând că „dacă este dificil să-i faci pe copiii oligofreni să învețe ceva este și mai dificil să-i dezveți” (1973). Inerția influențează întregul proces de cunoaștere, imprimă un ritm lent tuturor proceselor psihice și determină orientarea individului către sarcini rutiniere.

Rigiditatea mintală a fost introdusă ca termen în psihologie de K. Levin în 1930, reluată în 1943 de Goldstein. Acest termen desemnează rezistența la schimbare,

perseverarea pe anumite lucruri și duce automat la dificultăți de adaptare. Ea se manifestă atât în comportament, în limbaj prin stereotipii verbale dar mai ales în gândire care rămâne cantonată în anumite limite.

Perseverarea este o formă de inerție mintală ce se caracterizează prin aderarea la o idee, conduită sau atitudine și constă în continuarea unor activități, chiar dacă stimulul declanșator a dispărut.

O altă caracteristică a gândirii și a tuturor proceselor psihice a deficientului mintal este **evoluția saltatorie**. Se constată în procesul instructiv-educativ perioade în care nu se întâmplă nimic nou și nu se realizează nici un progres. După această perioadă de stagnare în care are loc probabil o ”decantare” a noțiunilor o analiză repetată a acestora, stabilirea de legături între cunoștințe, se observă un salt spectaculos în domeniul cognitiv. Educatorul neavizat poate avea impresia că s-a produs un miracol. Această caracteristică se datorează vâscozității genetice și inerției mintale care determină cantonarea copilului într-un anumit stadiu și o evoluție greoaie spre stadiul următor.

„**Imaginația** este un proces psihic de elaborare a unor imagini noi pe baza combinării analitico-sintetice a percepțiilor și reprezentărilor verificate prin experiență”. Putem vorbi de patru tipuri de imaginație: voluntară, involuntară, reproductivă și creatoare.

În cazul oricăror tipuri de retard mintal, datorită afectării percepției, reprezentării, a combinării și restructurării acestora cu ajutorul gândirii, imaginația este foarte săracă și nereproductivă. Cu cât deficiența mintală este mai mare cu atât imaginația este mai săracă.

Există și o patologie a imaginației la deficientul mintal, tulburările cele mai frecvente fiind minciuna și confabulația.

Minciuna reprezintă modificarea intenționată a adevărului și poate fi de trei tipuri: minciună convențională (referitoare la convenții și formule sociale ce tăinuiesc adevăruri dureroase), minciuna utilitară (în urma căreia se obțin unele avantaje) și minciuna patologică sau mitomania (subiectul minte din nevoia de a minți). Aceasta din urmă este prezentă la formele de deficiență mintală situată la limita superioară.

Confabulația, denumită și „delir de imaginație” (E. Dupre), „delir al memoriei” (Jean Delay), sau „delir de confabulare” (Neisser), reprezintă o stare patologică ce poate fi întâlnită uneori la deficientul mintal. Termenul se referă la trăirea și relatarea unor lucruri fanteziste, imaginare dar cu convingerea fermă că ele aparțin realului. Fabulația pe anumite teme poate fi normală la copilul mic, influențat de lecturi, filme sau jocuri electronice care suscită imaginația, dar devine patologică la un copil de vârstă școlară sau atunci când poveștile sunt rezultatul unor tulburări de memorie sau a unei sugestibilități crescute.

Confabulația, la deficientul mintal sau la copilul cu întârzieri în dezvoltarea psihointelectuală, poate fi și o formă de compensare sau de apărare față de condițiile dificile ale mediului familial sau social. Copilul se hazardază atunci în afirmații extravagante pentru a atrage atenția asupra sa.

Limbajul este o funcție psihică de mare complexitate ce presupune o legătură indisolubilă în legătură cu alte procese psihice. Înțelegerea cuvintelor presupune percepție clară, face apel la memorie, reprezentare, gândire, imaginație. Atât limbajul vorbit cât și cel scris fac apel la deprinderi motorii complexe la atenție și conduită voluntară. În exprimarea orală sau scrisă sunt prezente și stări afective ce pot fi transmise astfel și celorlalți.

În cazul deficientului mintal limbajul este afectat pe mai multe planuri.

În primul rând observăm o sărăcie a vocabularului. Deficientul mintal are un bagaj redus de cuvinte pe care le utilizează în activitatea cotidiană. Atunci când trebuie să povestească o întâmplare, un text sau un material vizionat, elevul întâmpină mari dificultăți de exprimare. Relatările sunt schematice, conțin elemente parazitare și de multe ori nu respectă ordinea logică a întâmplărilor. De asemenea când citesc un text, observăm la o cercetare mai atentă, că multe cuvinte nu sunt înțelese corect ceea ce determină în mod automat dificultăți de înțelegere a materialului. Se întâmplă deseori ca în cazul citirii unor lecții la diferite obiecte, elevul să nu înțeleagă nimic datorită neînțelegerii sensului cuvintelor. Din motivele mai sus menționate, în cazul elevilor cerințe educaționale speciale, un loc important îl ocupă activitățile speciale de dezvoltare a vorbirii.

O altă problemă o constituie asocierea deficienței mintale cu tulburările limbajului scris și vorbit. Se pot întâlni frecvent dislalii, disgrafii și disartrii.

În cazul limbajului scris aceste probleme devin și mai presante deoarece învățarea scrisului presupune și o componentă abstractă, semnificația. Scrisul presupune atribuirea unor simboluri și lucrul cu acestea, ceea ce pentru deficientul mintal este foarte dificil. Unui singur sunet îi corespund patru simboluri. Învățarea scrisului la acești copii se realizează în timp îndelungat, cu multe diferențe interindividuale. În lucrul cu acești elevi, deosebit de importante sunt exercițiile de dezvoltare a auzului fonematic și asocierea dintre sunet și simbolul sunetului (literă) sau între număr și simbolul acestuia (cifra).

O altă problemă apărută la deficientul mintal este reprezentată de perturbarea funcției dialectice a limbajului. Legătura dintre gândire, limbaj intern, limbaj vorbit (extern) este perturbată. Analiza conceptelor cu ajutorul gândirii și a limbajului intern este deficitară, se realizează greu și la fel de greu este transformată în vorbire curentă. Elevului cu CES îi trebuie mai mult timp să-și elaboreze răspunsul. Mimica lui este inexpressivă și putem crede că nici nu este prezent psihic în situație dar de fapt el gândește și elaborează un răspuns.

Activitățile de recuperare, terapie și dezvoltare a limbajului sunt esențiale deoarece dezvoltarea limbajului depinde de achizițiile la toate obiectele de studiu. Atunci când elevul nu știe să scrie și să citească, nu va putea citi și rezolva nici problema de la matematică, nu va învăța nici lecția de la cunoașterea mediului nici cântecelul de la muzică.

„**Atenția** este un proces de orientare selectivă, de focalizare a proceselor psihocomportamentale în vederea realizării optime a unei activități”. Atenția poate fi involuntară, voluntară și postvoluntară.

Tulburările atenției la copilul deficient mintal se manifestă diferit în funcție de gravitatea deficienței. Se constată o instabilitate a atenției voluntare dar și instabilitate a atenției în timp, pe perioade relativ lungi (o ora de curs). Tulburările de atenție sunt de două feluri: tulburări cantitative și de natură pedagogică, numite și incapacități ale atenției.

În ceea ce privește tulburările cantitative se poate constata exacerbarea atenției (hiperprosexie) sau diminuarea atenției (hipoprosexia). Exacerbarea atenției se manifestă prin sesizarea exagerată a noului, însoțită de agitație psihomotorie. Aceasta se manifesta în detrimentul concentrării atenției în mod voluntar către un lucru și determină oboseală psihică, având efecte negative în planul înțelegerii și învățării. Diminuarea atenției constă într-o scădere a capacității de orientare selectivă, lipsă de vivacitate și oboseală.

Memoria este definită ca „proces psihic de întipărire, conservare și reactualizare a experienței anterioare”. În cazul deficienței mintale ușoare, memoria nu este afectată prea mult, ea având chiar „funcție de compensare, suplinind insuficiența dezvoltare a proceselor cognitive superioare”. Cantitatea de cunoștințe ce poate fi reținută este relativ mare dar deficientul mental se bazează pe o memorie mecanică. Din acest motiv memorarea deficientului mintal este „lipsită de suplețe, infidelă și de scurtă durată”.

O altă caracteristică a memoriei deficientului mintal, evidențiată și de experiență, este „penuria continuă a informațiilor reținute de către deficienți în comparație cu normalii”. Acest fapt se datorează atât deteriorării celulei nervoase cât și procesării informației la nivel cognitiv.

Ca problemă de bază a memoriei la deficientul mintal este infidelitatea, lipsa de precizie, introducerea de elemente parazitare, omiterea de detalii, ceea ce oferă povestirii uneori un caracter absurd. M. Roșca explică această problemă a memoriei la copilul cu deficiență prin „insuficiența exercitare a funcției de reglare de către cuvinte – noțiuni incluse în sarcina de memorare” și prin faptul că „funcția de reglare a cuvântului se stabilește la copiii întârziați mintal într-un ritm mult mai încet decât la normali”.

Toate aceste particularități nu afectează foarte mult procesul didactic și integrarea copilului deficient în învățământul de masă. Memoria este un proces psihic educabil prin experiențe adecvate și poate suplini activitatea altor procese psihice afectate.

„*Afectivitatea* este acea componentă a vieții psihice care reflectă, în forma unei trăiri subiective de un anumit semn, de o anumită intensitate și de o anumită durată, raportul dintre dinamica evenimentelor motivaționale sau a stărilor proprii de necesitate și dinamica evenimentelor pe plan obiectiv extern”. (Mihai Golu, Bazele psihologiei generale, Editura Universitară, București, pagina 544).

Afectivitatea deficientului prezintă unele tulburări dar reprezintă în același timp și un factor important de recuperare a copilului. Dintre problemele legate de afectivitate la deficientul mintal putem menționa: imaturitate afectivă, intensitate exagerată a cauzelor afective primare, infantilism afectiv, insuficiența controlului emoțional, carența relațional-afectivă.

Acești copii se maturizează mai greu, au nevoie de protecție, prezintă fixații exagerate față de imaginile parentale și până la vârste mai mari sunt lipsiți de autonomie. Se constată tendințe narcisiste, egoism, sugestibilitate, descărcări nervoase de tip nevrotic, încăpățănare, tendințe agresive. Se pot întâlni de asemenea tendințe spre minciună, hoție sau delicvență. În majoritatea cazurilor, deficientul mintal prezintă tulburări de comportament și tendințe spre delicvență datorită insuficienței înțelegerii a consecințelor faptelor sale.

Intensitatea exagerată a afectelor se caracterizează prin agitație psihomotorie, țipete, tendințe spre automutilare, furie sau teamă exagerată. Acestea pot apărea în formele accentuate ale deficienței mintale sau pot fi rezultatul acțiunii altor factori stresori cum ar fi lipsa afectivității din partea familiei, insuficiența înțelegere din partea celorlalți sau cerințele exagerate ale adultului.

Infantilismul afectiv se caracterizează prin oprirea dezvoltării normale a proceselor afective. Se manifestă prin timiditate, fuga de responsabilitate, de acte de decizie, anorexie, bulimie etc.

Inversiunea afectivă cum ar fi ura față de părinți este o altă tulburare emoțională cu posibile efecte negative.

Carențele relațional-afective se caracterizează prin dificultăți de natură afectivă ce determină, uneori suferințe psihice. Sentimentul de devalorizare apare datorită eșecurilor școlare și datorită segregării pe acest motiv în propria familie. Absența sentimentului de identitate se asociază cu cel de devalorizare și fac din deficientul mintal respectiv o persoană cu vulnerabilitate crescută, ce întâmpină dificultăți de integrare socială. Sugestibilitatea este întâlnită la toți deficienții, în forme mai mult sau mai puțin intense și se datorează de obicei dificultăților de analiză și sinteză a informațiilor.

Carențele relaționale sunt frecvente la toate categoriile de deficienți datorită interacțiunii dintre activitățile cognitive, motorii și afective și a tulburărilor specifice. Relațiile sociale și integrarea socială sunt perturbate.

Motivația la deficientul mintal este prezentă în special în forma motivației intrinseci determinate de satisfacerea unor trebuințe vitale (hrană, apă, căldură), sau de curiozitate. Prezența și menținerea trează a curiozității este foarte importantă în actul didactic, deoarece facilitează procesul înțelegerii și învățării.

Motivația extrinsecă este puțin prezentă, motivația pentru învățare ca formă a acesteia fiind dificil de realizat din partea copilului cu probleme. Absența motivației extrinseci este dată de dificultatea stabilirii unor scopuri spirituale și imposibilitatea înțelegerii necesității acestora. În strânsă legătură cu afectarea motivației se află și tulburările volitive datorită dificultății de stabilire a scopurilor conștiente și înlăturării barierelor în atingerea acestora.

BIBLIOGRAFIE :

- Chirița V. , Pirozynski T. ,Boișteanu P. ,(1993), Psihiatrie clinică, U.M.F. , Iași
- Cosmovici, A.; Iacob, L. (1998), Psihologie școlară, Editura Polirom Iași .
- Cucuș, C. (2006) ,Pedagogie, Editura Polirom, Iași (ediția a II-a).
- Gherguț, A. (2001), ,Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale .Strategii de educație integrată ,Editura Polirom Iași .
- Gherguț, A. (2006), Psihopedagogia persoanelor cu cerințe speciale. Strategii diferențiate și incluzive în educație ,ediția a II-a , Editura Polirom Iași .
- Gherguț, A. (2007), Sinteze de psihopedagogie specială , Ghid pentru concursuri și examene de obținere a gradelor didactice .ediția a II-a , Editura Polirom Iași .
- Golu M,(2004), Bazele psihologiei generale, Editura Universitară, București.
- Jinga Ioan, Elena Istrate, (2001), Manual de psihologie, ediția a II-a revizuită și adăugită, Editura All, București.
- Păunescu C, Psihologia persoanelor cu handicap, Editura Pro Humanitas, București
- Păunescu C, Psihopedagogie complexă și integrată, Editura Pro Humanitas, București
- Radu, I.(1974), Psihologie școlară, Editura Științifică București .
- Radu, I.T.(1978), Învățământul diferențiat .Conceptii și strategii ,Editura Didactică și Pedagogică, București.
- Roșca Al. , (1978), Psihologie generală, Editura Didactică și Pedagogică , București.

PROIECTUL DE INTERVENȚIE PERSONALIZAT UN INSTRUMENT NECESAR ÎN EDUCAȚIA ELECILOR CU CES

Prof. Frunză Simona
Școala Gimnazială Nr. 2 Botoșani

Educația, în sens larg, reprezintă principala bază a societății umane ce poate fi dezvoltată pe tot parcursul vieții. Atunci când vorbim despre educație în cadrul grădinițelor, școlilor, liceelor, facultăților, vorbim despre educația formală obligatorie. Toți copiii au drepturi egale la educație indiferent de diferențele dintre aceștia. Unii copii învață mai ușor, alții au nevoie de ajutor, psihopedagogia specială denuște acei copii care necesită ajutor în învățare, copii cu cerințe educative speciale. Învățământul integrat este noul concept de educație ce constă în raportarea la individ și vizează trecerea la un învățământ „centrat pe elev”.

Astăzi, vorbim despre educația diferențiată, ce presupune abordarea individualizată a predării-învățării în funcție de elev. Astfel, diferențierea curriculară se referă la selectarea materialelor didactice, sarcinilor, metodelor de predare-învățare după capacitatea și ritmul de lucru al elevului.

În continuare voi prezentat un model de program de intervenție personalizat pentru un elev cu cerințe educaționale speciale la disciplina matematică.

Program de intervenție personalizat (PIP)

Numele și prenumele elevului: ***F.D.***

Data și locul nașterii:

Domiciliul: -

Școala Gimnazială Nr 2, cls. a VI-a

Echipa de lucru:

1. Profesor de sprijin –
2. Diriginte –
3. Consilier școlar –
4. Profesor matematică –
5. Profesor română-
6. Părinte/ reprezentantul legal-

Problemele cu care se confruntă copilul/ elevul / (rezultatele evaluării complexe)

Certificat nr.

Dificultăți de învățare

Obiective/ Priorități pentru perioada: Anul școlar **2023-2024**

1. Să-și dezvolte capacitatea de exprimare orală/verbală, nonverbală și paraverbală;
2. Să-și dezvolte capacitatea de receptare a mesajului scris, a exprimării scrise;

3. Să-și formeze competențe de comunicare în limba română, să scrie după dictare, să compună un text, să-l argumenteze;
4. Să cunoască și să utilizeze concepte specifice matematicii;
5. Stimularea și dezvoltarea capacităților psiho- individuale în vederea formării unor comportamente independente;
6. Dezvoltarea abilităților/ adaptative, a competențelor sociale, de relaționare intra/interpersonale asertive și altruiste;
7. Formarea comportamentului și atitudinii pro-sociale, pro-active, implicative;
8. Să dobândească convingerea că educația digitală, folosită rațional este utilă în actualul context, să-și formeze deprinderi de lucru on- line, să participe alături de clasă pe platforme adecvate la învățare on-line.

PROIECT DIDACTIC

DATA: 12.02.2024

UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT: Școala Gimnazială „Elena Rareș”, Botoșani

CLASA: a III-a (1 elev cu CES)

PROPUNĂTOR: prof. itinerant Lupu Roxana

DESCRIEREA ACTIVITĂȚII: Stimulare cognitivă

SUBIECTUL: Substantivul

TIPUL LECȚIEI: Recapitulare și sistematizare a cunoștințelor

OBIECTIV FUNDAMENTAL: Cunoașterea și aprofundarea cunoștințelor referitoare la substantiv (felul substantivului, genul și numărul)

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

Cognitive:

La sfârșitul lecției elevul va fi capabil:

O1 – Să definească substantivul

O2 – Să recunoască substantivele dintr-un text

O3 – Să alcătuiască propoziții cu substantive

O4 – Să ofere exemple de substantive comune, respectiv substantive

proprii

O5 – Să formeze pluralul unor substantive date

O6 – Să clasifice substantivele în funcție de genul lor

STRATEGII DIDACTICE:

Metode și procedee: conversația, explicația, expunerea, jocul didactic, exercițiul,

Mijloace didactice: bol cu bilețele, laptop, fișe de lucru, instrumente de scris, prezentare ppt, resurse digitale (twinkle, wordwall)

FORME DE ORGANIZARE: activitate individuală

RESURSE:

Temporale: 45 de minute

Spațiale: cabinetul de asistență psihopedagogică al Școlii Gimnaziale „Elena Rareș” Botoșani;

FORME ȘI STRATEGII DE EVALUARE: evaluare orală, evaluare scrisă și aprecieri verbale

BIBLIOGRAFIE:

- + M.E.N. „Programa școlară pentru disciplina LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ CLASELE a III-a – a IV-a”. București, 2014
- + Mădălina, Bogdan, 2005, -*Gramatica practică pentru ciclul primar*, Ed. Coresi
- + Marcela, Peneș, 2002, -*Comunicare-culegere de exerciții pentru cls I-IV*, Ed. Aramis
- + www.twinkle.com

<p>5.Obținerea performanței</p>	<p>O3</p>	<p>-profesorul anunță că vor juca un joc didactic (Anexa3)</p> <div data-bbox="548 384 1146 812" style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p style="text-align: center;">Învârtte roata</p> <p>Învârtte roata și așteaptă până când indicatorul se oprește în dreptul unui cuvânt, apoi îndeplinește următoarele sarcini:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1 Găsește un substantiv care să însoțească cuvântul indicat; 2 Transformă cuvântul în substantiv; 3 Alcătuieste un enunț cu perechea de cuvinte obținută la ex. 1. <p style="text-align: center;">Învârtte roata</p> </div> <p>-urmează Cartonașe buclucașe și Una este Luna (în fct de timpul rămas)</p> <div data-bbox="548 993 1138 1388" style="border: 1px solid black; padding: 5px;"> <p style="text-align: center;">Cartonașe buclucașe</p> <p>Întoarce cartonașul și spune ce denumește substantivul scris pe el. Indică numărul și genul acestuia. Găsește apoi un sinonim pentru acesta.</p> </div>	<p>Elevul trebuie să învârtă roata până când indicatorul se oprește în dreptul unui cuvânt și apoi să rezolve cele trei sarcini</p>	<p>-jocul didactic -explicația -conversația</p>
<p>6.Evaluarea activității</p>		<p>- profesorul formulează concluzii și face aprecieri cu privire la modul în care a lucrat elevul, la ordinea și disciplina din timpul activității</p>		<p>-conversația</p>

PROIECT DIDACTIC

DATA: 11 APRILE 2024

PROPUNĂTOR: prof.înv.primar Lișman Irina-Petruța

CLASA: a III-a, Liceul „ Arhim. Chiriac Nicolau”, Vânători Neamț, județul Neamț

ARIA CURRICULARĂ: Limbă și comunicare

DISCIPLINA DE ÎNVĂȚĂMÂNT: Limba și literatura română

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE: În ritm de primăvară

TEMA LECȚIEI: Despărțirea în silabe

TIPUL LECȚIEI: predare-învățare

SCOPUL LECȚIEI: Să-și însușească cunoștințele despre regulile despărțirii în silabe a cuvintelor;

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

La sfârșitul lecției elevii vor fi capabili:

O1-Să precizeze diferențele unor obiecte prezentate față de cele din textul studiat anterior;

O2-Să răspundă oral la întrebări pe baza unui text audiat;

O3-Să despartă cuvinte în silabe oral, precizând numărul acestora;

O4-Să despartă cuvinte la capăt de rând, respectând regulile prezentate;

O5-Să formeze cuvinte cu ajutorul unor silabe împrăștiate;

RESURSE:

1.METODOLOGICE

STRATEGII DIDACTICE:

A. METODE ȘI PROCEDEE: conversația, explicația, brainstorming, algoritmizarea, lectura explicativă, conversația euristică, jocul didactic

B. MIJLOACE DE ÎNVĂȚARE: manual, fișe (Anexa 1, 2 și 3), cartonașe, planșă, soldat, păpușă, lanternă, bărcuță, receptor, traistă, seturi cu materiale pentru origami.

C. FORME DE ORGANIZARE: frontal, individual, pe grupe, perechi

2.TEMPORALE: 50 minute

3.UMANE: 20 ELEVI

4.BIBLIOGRAFICE

- Programa școlară pentru limba și literatura română, clasele a III-a și a IV-a
- Manual pentru limba și literatura română pentru clasa a III-a, Editura CD PRESS, 2021

DESFĂȘURAREA LECȚIEI

SECVENȚELE LECȚIEI	O B. O P.	CONȚINUTUL INSTRUCTIV-EDUCATIV	STRATEGII DIDACTICE			EVALUARE evaluez
			METODE ȘI PROCEDEE	MIJLOACE	FORME DE ORGANIZARE	
1.Moment organizatoric (2 min.)		Se asigură condițiile optime pentru desfășurarea activității didactice. Elevii se pregătesc pentru oră. Vor primi cartonașe pentru a realiza un suport pe care să-și scrie cu majuscule prenumele.	Instructajul	Coli de carton	Frontal	
2.Verificarea temei și reactualizarea cunoștințelor (5 min.)	O 1	Verific cunoștințele din lecția anterioară: „Soldățelul de plumb” după Hans Christian Andersen cu ajutorul unor obiecte care au legătură cu textul: soldățel cu sabie, păpușă, bărcuță din hârtie, o lanternă. Elevii trebuie să precizeze diferențele față de cele din text. Verific cunoștințele despre cuvintele cu sens asemănător și cuvintele cu sens opus pe baza textului.	Conversația	Traistă Soldățel Păpușă Bărcuță Lanternă	Frontal	- capacitatea de a preciza diferențele unor obiecte prezentate față de cele din textul studiat anterior;
3. Captarea atenției	O 2	Le voi prezenta un receptor subliniind capacitatea	Lectura explicativă	Fișă cu poezia „Cuvânt		- capacitatea de a

(10 min.)	<p>oamenilor de a asculta și de a vorbi.(Suntem creați cu două urechi și o singură gură...)</p> <p>Le voi citi elevilor poezia „Cuvântul” de Nichita Stănescu, lăsându-i pe ei să aleagă un titlu potrivit.</p> <p>Vom discuta despre cuvânt:</p> <p>-Care credeți că a fost primul cuvânt?</p> <p>-Care este cuvântul vostru preferat?</p> <p>-Din ce este alcătuit cuvântul? (consoane și vocale)</p> <p>Le voi preciza că în limba română sunt 7 vocale, cărora le corespund 8 litere și câteva curiozități:</p> <p>-Există un cuvânt care conține toate cele 8 litere pentru cele 7 vocale: AUTOÎNSĂMÂNȚĂRILE</p> <p>-Există o propoziție formată din 5 cuvinte scrise doar cu vocale: OAIA AIA E A EI.</p> <p>-Câteva exemple de cuvinte palindrom: ANA, COC, BOB, POTOP, COJOC, CAPAC, CIVIC</p>	<p>Brainstorming</p> <p>Conversația euristică</p> <p>Jocul didactic</p>	<p>ul., de Nichita Stănescu (Anexa 1)</p> <p>Receptor</p> <p>Plic cu semințe</p>	<p>Frontal</p> <p>Individual</p> <p>Perechi</p>	<p>răspunde oral la întrebări pe baza unui text audiat;</p>
------------	--	---	--	---	---

		<p>Joc: Adăugați vocala O după fiecare vocală din prenumele vostru. Dați-i colegului de bancă să citească!</p> <p>Scriu pe tablă primele două versuri din poezia „Cuvântul,, și le cer elevilor să încerce să cânte aceste versuri. Observăm că atunci când cântăm, despărțim cuvintele în silabe.</p>				
4. Anunțarea temei și a obiectivelor (3min)		<p>Scriem data și titlul lecției pe tablă și pe caiete. Anunț pe înțelesul elevilor obiectivele propuse.</p> <p>DESPĂRȚIREA ÎN SILABE A CUVINTELOR</p>	Conversația		Frontal	
5. Dirijarea învățării (10min.)	O 3	<p>Ne amintim ce este silaba și regulile de despărțire a cuvintelor la capăt de rând.</p> <p><i>Silaba este o vocală sau un grup de sunete conținând obligatoriu o vocală, care se pronunță printr-o singură deschidere a gurii.</i></p> <p><i>Dacă un cuvânt nu încapă în întregime la sfârșitul rândului, îl despărțim în silabe trecând pe rândul</i></p>	Explicația		Frontal Individual	- capacitatea de a despărți cuvinte în silabe oral și de a preciza numărul acestora;

		<p><i>următor numai silabe întregi. Nu se despart la capăt de rând substantivele proprii și ortogramele. Sunetele duble se despart în silabe diferite,</i></p> <p>Fiecare elev va despărți oral câte un cuvânt în silabe precizând numărul de silabe.</p>				
6. Obținerea performanței (10 min.)	O 4	Elevii vor scrie toate variantele de despărțire în silabe la capăt de rând pentru niște cuvinte date. Verific frontal rezolvarea.	Exercițiul Algoritmi zarea	Fișă de lucru (Anexa 2)	Individual Frontal	- capacitat ea de a despărți cuvinte la capăt de rând;
7. Asigurarea retenției și a transferului (5 min.)	O 5	Elevii vor fi împărțiți în două grupe. Înainte de a li se prezenta sarcina de lucru vor fi anunțați că fiecare echipă va fi recompensată cu câte un set origami cu care vor realiza câte o scenă cu păsări sau cu animale. Echipa câștigătoare va avea dreptul să aleagă prima setul dorit.	Explicația Exercițiul	Fișă de lucru (Anexa 3) Planșă	Pe grupe	- capacitat ea de a forma cuvinte cu ajutorul unor silabe împrăști ate;
8. Încheierea lecției (5 min.)		Fac aprecieri privind implicarea la lecție și anunț tema pentru acasă: exercițiile 1, 2 și 3 de la pagina 102 din manual. Verific	Conversația Explicația	Manual	Frontal	

		dacă au înțeles cerințele.				
--	--	----------------------------	--	--	--	--

PLAN DE INTERVENȚIE ÎN CAZUL UNEI SITUAȚII CONFLICTUALE

Chițan Mihaela Vasilica
Școala Gimnazială Nr. 2 Botoșani

Descrierea problemei:

Eleva ZY este retrasă, nu pare să se adapteze grupului și refuză să accepte regulile unui grup, ale clasei, ale școlii. Dacă i se încalcă perimetrul, devine agresivă, chiar dacă ceilalți copii nu interacționează în mod direct cu ea.

Posibili factori de formare și dezvoltare a problemei:

Fetița provine dintr-o familie în care tata este agresiv verbal și mama care nu se implică în educația copiilor. Fetița prezintă o dezvoltare intelectuală normală.

Identificarea factorilor de menținere și activare a problemei:

Fetița este introvertită, retrasă față de colegi, prezintă dorința de izolare drept pentru care este privită ca fiind ciudata. Colegii o marginalizează și o porecesc iar eleva răspunde agresiv.

Planul de intervenție

Obiectivul de lungă durată:

Diminuarea frecvenței comportamentului agresiv prin dezvoltarea abilităților sociale;

Obiective specifice:

- Dezvoltarea stimei de sine;
- Responsabilizarea elevei
- Antrenarea în activități interesante, transformarea sa într-un membru indispensabil clasei.
- Motivația pozitivă (formulări de tipul: „dacă vei realiza ... vei obține ....”)

Strategii de intervenție:

1.Limitarea

Stabilirea în cadrul orelor de curs a unor reguli care sunt menite a fi respectate de către toți elevii, de exemplu:

- Nu etichetăm, nu umilim.
- Opinia fiecăruia este importantă
- Nu lovim
- Vorbim pe rând, ridicăm 2 degete

- Păstrăm curățenia
- Ne ajutăm în caz de nevoie

2. Așteptările

Explic elevilor că studiul biologiei implică activități bazate pe cooperare și învățare prin descoperire care pot realiza într-un climat în care domina o stare de bine, de cooperare, de relaxare și motivare.

3. Acceptarea

- Includerea în activități care stimulează interesul și motivația
- Prezentarea unor povești: Nimeni nu zboară niciodată singur (https://www.youtube.com/watch?v=8T_83Pc5Ua4), Povestea lui Ilie (<https://www.youtube.com/watch?v=00ruTGNFLRo>)
- Aprecierea și laudarea fiecărui succes
- Antrenarea în activități interesante, transformarea elevei într-un membru esențial al echipei
- Încurajarea toleranței, în acceptarea celui alt și a părerii sale diferite.

4. Retragera

Studii de caz pentru rezolvarea problemelor și pașii necesari rezolvării lor
Pentru eleva ZY aplic voi realiza o scară cu ajutorul căreia voi aplica strategia „Pașii către reușită”; de câte ori va avea un comportament care ajută grupul, merge pe o treaptă în sus, de câte ori avea un comportament egoist sau agresiv, mergea pe o treaptă în jos; la sfârșitul săptămânii se va analiza pe care nivel se află, sus sau jos, și ce înseamnă acest lucru; când va fi cazul, o avertizam: „Mi se pare că iar mergi în jos.” Sau „Nu cred că acest comportament te va ajuta să urci scara”.

5. Relaționarea

Prezint planul și colegilor mei. Iau legătură cu familia, le prezint planul de intervenție pe care l-am conceput apoi le cer acordul și sprijinul. Voi informa constant părinții de evoluția copilului și îi rog să mă informeze dacă se observa schimbări în comportamentul elevei.

6. Evaluarea intervenției

Pentru a vedea efectele planului de intervenție voi completa periodic o fișă de observație care va urmări:

- Conformarea regulilor grupului;
- Respectarea persoanelor din grup și a profesorilor;
- Creșterea încrederii în sine și o atitudine pozitivă față de activitățile întreprinse;
- Conștientizarea importanței pe care fiecare oră o are asupra dezvoltării sale.

Bibliografie:

1. *Egalitatea de șanse și educați incluzivă în școli defavorizate* – ghid
2. Temple, Ch., Steele, J., Meredith, K., *Învățarea prin colaborare*, Chișinău 2022

STUDIU DE CAZ - ELEV CES

Autor: Prof. Itinerant, Pascal Liliana
Instituția: Școala Profesională Specială,,Sf. Stelian,, Botoșani

Nume și prenume: I.L.

Sex: Feminin

Vârsta: 9 ani

Clasa: a II-a

Instituția: Șc. Gimnazială nr.1 Stăuceni, jud.Botoșani

Date despre dezvoltarea personalității

Intellectual (inteligentă, gândire, memorie, imaginație, limbaj): nu are achiziții corespunzătoare clasei a II a, prezintă dificultăți de analiză și de sinteză. Nivelul operațiilor gândirii se află la nivelul concret. A reușit să învețe adunarea și scăderea numerelor în centrul 0 – 100, fără trecere peste ordin, dar operează numai în prezența materialului concret, în special a degetelor. Procesarea informațiilor este deficitară și datorită deficitului de atenție. Câmpul perceptiv este îngust, constanța percepției formei, mărimii, greutății se realizează greu și cu dificultate. Nu realizează operațiile gândirii: abstractizarea, generalizarea. Gândirea nu este creativă ci doar reproductivă. Limbajul este insuficient dezvoltat, vocabularul este redus, foarte des vorbește monosilabic. Memoria are eficiență scăzută, nu are mecanisme de fixare intenționate, rigiditate în fixare și reproducere.(are nevoie de foarte multe repetări, uneori pe parcursul a mai multe zile). Nu dă dovadă de imaginație în nici un domeniu (nici măcar la realizarea unei lucrări plastice, unde are nevoie de ajutor).

Afectiv –motivațional (conduita emoțională, interese . aspirații): dă dovadă de imaturitate afectivă, care la ea se manifestă prin totala închidere în sine în clasă , vorbind cu învățătoarea doar când este singură are grijă de fratele ei mai mic de la grădiniță (uneori îi duce și gentuța). Se integrează greu în jocurile colegilor, mai ales că sunt de vârstă mult mai mică. Are nevoie permanentă de apreciere și de întăriri.

Volitiv (calitățile voinței) Activitatea voluntară este disfuncțională, stabilindu-și scopuri doar pe termen scurt . Este nehotărâtă și abandonează ușor o activitate începută, chiar dacă îi face plăcere.

Temperament : este introvertită, slabă reactivitate afectivă, calmă, lentă, caracterizată prin răbdare, înclinație spre rutină, refractă la schimbare, rezistență la efort fizic, dar lipsită de tenacitate.

Caracter: manifestă atitudini de colaborare în cadrul jocului, dar , de obicei ea este cel care trebuie să prindă, să ghicească, ceilalți se ascund de ea sau îi fac farse, îi face plăcere să se îngrijească de animalele din gospodărie, nu este dezordonată, nu este perseverentă în activitățile școlare începute, folosește formule de salut, salută la rândul ei , manifestă responsabilitate în munca pe care o desfășoară în gospodărie cu mama ei.

Aptitudini : nu predomină nici o aptitudine, dar manifestă interes pentru munca în gospodărie.

Comportament

I.L. este un elevă tăcută, liniștită, care nu se manifestă gălăgios în clasă. Chiar dacă refuză să îndeplinească sarcinile care i se cer, nu deranjează ceilalți colegi. Este capabilă să stea o oră întreagă și să asculte ceea ce se vorbește în clasă, fără să se foiască sau să deranjeze în vreun fel. Uneori, când i se dă o sarcină de îndeplinit, închide caietul și îl pune în ghiozdan, acesta fiind felul ei de a spune că refuză să lucreze. Dar este atentă la ce se lucrează. Nu lipsește de la școală, chiar dacă uneori trec zile întregi în care nu vrea să scoată o vorbă.

Relațiile în grupul de elevi

Evitată inițial de colegi, acum este acceptată și integrată pe cât se poate în jocurile lor. Totuși, preferă să stea singură, uitându-se prin cărțile din bibliotecă, sau pe panourile din clasă și de pe hol. Acceptă să fie ajutată de colegi în activitate, dar nu manifestă nici un interes pentru ea. Singurele activități care o mai stimulează sunt jocurile motrice, cele muzicale și experimentele.

Procesele cognitive și stilul de muncă intelectuală

1. Caracteristici ale funcției senzorio-perceptive:

- percepție difuză, superficială a materialului de învățare;

2. Nivelul de inteligență:

- Inteligență de nivel mediu

3. Memoria

- Inteligență scăzută

4. Imaginația

- săracă;

5. Limbajul

- vocabular redus;

- exprimare greoaie;

6. Stilul de muncă

a) Cum lucrează:

- mari lacune în cunoștințe, rămâneri în urmă la învățătură și la alte activități;

c) Autonomie, creativitate

- se conformează de regulă modelului, procedează rutinant;

Conduita elevului la lecții și în clasă

1. Conduita la lecție

- prezentă numai fizic, cu frecvente distrageri;

2. Purtarea în general

- cu abateri comportamentale relativ frecvente, dar nu grave;

Conduita în grup, integrarea socială a elevului

1. Participă la viața de grup:

-mai mult retrasă, rezervată, izolată, puțin comunicativă;

2. Cum este văzută de colegi:

- preocupată mai mult de sine, individualistă, egoistă;

Trăsături de personalitate

1. Temperamentul

- hipersensibil, interiorizat, retras, nesigur, anxios;

2. *Emotivitate:*

- foarte emotivă, excesiv de timidă, emoțiile îi perturbă activitatea;

3. *Dispoziție afectivă predominantă:*

- mai mult tristă, deprimată;

4. *Însușiri aptitudinale:*

- lucrează greoi, cu erori, nu se încadrează în timp;

5. *Trăsături de caracter în devenire*

a) atitudini față de muncă:

- negativă;

b) atitudinea față de alții:

- negativă

Structura și componența familiei:

Eleva provine dintr-o familie organizată, de condiții socio-profesionale scăzute. Mama I.N. este casnică, iar tatăl I.F. lucrează cu ziua. Din componența acestei familii mai fac parte încă trei copii cu vârste într 2 și 7 ani.

Atmosfera și climatul educativ:

În familia I. atmosfera și climatul educativ sunt mediocre. Nu este corespunzător dezvoltării armonioase a copiilor. Tatăl I.F. este un mare consumator de alcool, la fel și mama consumă cantități mari de alcool, stau tot timpul prin baruri și nu se ocupă de creșterea și educația copiilor. Nu se interesează de situația lor școlară, de aceea copii lipsesc foarte mult de la școală, nu a participat la toate activitățile extracurriculare organizate la nivel de școală cât și înafara acesteia. Părinții nu țin legătura cu școala.

Condiții de muncă și viață ale elevului:

Familia I. locuiește într-o casa cu 2 camere și o bucătărie în niște condiții improprii, mănâncă și dorm toți în aceeași cameră. Eleva nu are condiții pentru efectuarea temelor și nici nu este ajutată la teme pentru acasă.

Date cu privire la evoluția elevului:

Eleva întâmpină dificultăți de integrare, acestea fiind mai mult cauzate de absenteismul școlar cât și din cauza problemelor de sănătate. O altă cauză ar fi lipsa climatului socio afectiv din familie. În clasă este marginalizată atât din cauza situației slabe la învățură cât și din cauza unei igiene personale neadecvate

Date medicale:

- diagnostic medical:-clinic sănătos;
- diagnostic psihologic – deficiență mintală medie, dislexie, discalculie, disgrafie.
- diagnostic educațional – tulburări de învățare
diagnostic educațional –educabil elev cu C.E.S..

„ATELIER DE IDEI CREATIVE” - PROIECT EDUCAȚIONAL

**PROFESOR DE PSIHOPELAGOGIE SPECIALĂ ILISEI MIHAELA,
ȘCOALA PROFESIONALĂ SPECIALĂ „SFÂNTUL STELIAN” BOTOȘANI**

Coordonator proiect/Echipa de proiect: cadre didactice

Colaboratori ocazionali și permanenți:

- cadre didactice din școală, părinții elevilor ;
- elevi de la școli din municipiu;

Locul de derulare al proiectului: Școala Profesională Specială „*Sfântul Stelian*” Botoșani.

Perioada propusă: 1 an școlar

Resurse:

- a. umane: 20 de elevi de la Școala Profesională Specială „Sfântul Stelian” Botoșani, cadre didactice din echipa de proiect, cadre didactice, elevi, părinți.
- b. Materiale și mijloace didactice: calculator, ppt-uri, filme educative, panouri, cărți, planșe, laptop, consumabile, aparat de fotografiat, etc.

Grup țintă: 20 de elevi.

Argument

Lucrul în echipă este foarte important pentru dezvoltarea diferitelor abilități și competențe ale copiilor. Aceștia devin mai empatici, învață să coopereze, își îmbunătățesc abilitățile de comunicare, învață să împartă sarcini, își descoperă calități de lider, etc. Cu atât mai mult, în învățământul special, unde copiii au curențe/dificultăți în ceea ce privește comunicarea, interacțiunea cu ceilalți, lucrul cu un partener sau în echipă, inițiativa în acțiune, realizarea anumitor sarcini prin găsirea de soluții în mod autonom, pentru rezolvarea lor.

Totuși, cu toate aceste provocări, copiii trebuie să-și însușească toate acestea, fiecare după nivelul și posibilitățile lui de înțelegere și acțiune, limitate fiind de specificul deficienței, astfel că, am inițiat un proiect ecologic, care să implice lucru în parteneriat, „**Atelier de idei creative**”.

Activitățile propuse în cadrul proiectului încearcă să cuprindă o gamă largă de probleme și provocări cu care se confruntă acești copii, o parte din ele fiind cele menționate mai sus: dificultăți de comunicare și interrelaționare, dificultăți de lucru cu un partener sau în echipă, dificultăți în rezolvarea sarcinilor, care presupun alegerea unor materiale adecvate, folosirea anumitor tehnici, punerea în aplicare a unor algoritmi, găsirea unor soluții adecvate de rezolvare, dificultăți de gestionare adecvată a unor situații conflictuale, dificultăți de gestionare adecvată a timpului petrecut la calculator, dificultăți de realizare a

unor alegeri sănătoase în ceea ce privește alimentația, dificultăți de selectare a anturajului, etc, activități pe care dorim să le punem în practică în cadrul unor ATELIERE DE LUCRU, realizate, în măsura posibilităților, cu prezența și implicarea părinților, a colegilor din alte clase, a elevilor de la alte școli. Materialele folosite în cadrul acestor ateliere vor fi în concordanță cu crezul nostru, acela de *sustenabilitate, economisire, reutilizare*.

Astfel, proiectul educațional „*Atelier de idei creative*” va fi implementat un an școlar și va presupune activități în parteneriat cu elevi mai mici și mai mari din cadrul școlii noastre și din alte școli, părinți, profesori, desfășurând împreună o gamă variată de activități care sperăm că vor acoperi nevoile identificate.

Scop

Dezvoltarea unui comportament ecologic sustenabil prin realizarea de activități în parteneriat.

Obiective

Identificarea temelor, cadrului, modalităților de realizare, echipelor adecvate pentru acoperirea nevoilor identificate;

Realizarea de activități în echipă;

Selectarea tehnicilor și materialelor potrivite pentru atingerea scopului propus;

Implicarea activă a tuturor participanților în activitățile proiectate;

Rezultate așteptate

Dezvoltarea/îmbunătățirea capacității de comunicare, interrelaționare, întrajutorare elev-elev, elev-părinte, elev-profesor.

Dezvoltarea spiritului de inițiativă la elevi, găsirea de soluții la probleme, căi de rezolvare.

Familiarizarea cu drepturile pe care le au.

Copiii mai toleranți, mai empatici, mai săritori.

Copiii care fac alegeri bune și evită consumul de substanțe, intrarea în anturaje toxice.

Implicarea tuturor elevilor din grupul țintă la activități.

Afișe, desene, expoziții.

Evaluarea

Realizarea unor expoziții cu lucrările elevilor.

Realizarea unor activități practic-aplicative în colaborare.

Realizarea unei mape a proiectului.

Diseminarea informațiilor

Mediatizarea activităților pe pagina de facebook a școlii, articole de presă.

Albume foto și CD-uri cu imagini/ procese verbale în urma activităților desfășurate.

Activități propuse:

Septembrie

1. „Mă prezint colegilor, într-o limbă europeană” – Ziua Limbilor Europene – 26 septembrie;

Octombrie

2. „Prietenii necuvântători” – Ziua Internațională a Animalelor - 4 octombrie;
3. „Fantezie în bucătărie” – Ziua Internațională a Alimentației – 16 octombrie;
4. „Frumusețea toamnei – zâmbet și culoare”;
5. „În camera bunicii”;
6. „Gofre-desert”;

Noiembrie

7. „Împreună facem lucruri frumoase” ;

Decembrie

8. „Fiecare copil e special” - Ziua Internațională a Persoanelor cu dizabilități -3 decembrie

9. „Sărbătorile la români”

Ianuarie

10. „Micul Eminescu” – Ziua comemorării marelui poet, 15 ianuarie

11. „Hai să dăm mână cu mână” – Ziua Unirii, 24 ianuarie

Februarie

12. „Iubirea la români” – Dragobetele, 24 februarie

Martie

13. „Idei de primăvară” – Ziua Mărțișorului, 1 martie, Ziua Femeii, 8 martie

Aprilie

14. „Cu tradiția în suflet” – Floriile, Paștele

Mai

15. Suntem europeni – Ziua Europei – 9 mai

Iunie

16. Împărtășim impresii – încheierea proiectului

(discuții pe marginea desfășurării proiectului, concluzii, prezentare Power Point).

UTILIZAREA TEHNOLOGIILOR DIGITALE ÎN ACTIVITATEA COPILULUI CU CERINȚE EDUCATIVE SPECIALE

Profesor psihopedagog: Iacob Oana Elena
Școala Profesională Specială Sfântul Stelian, Botoșani

Tehnologiile ocupă un loc tot mai important în viața cotidiană, iar tehnologizarea procesului educațional este inevitabilă. Într-un pas mai lent, sau mai alert utilizarea tehnologiilor digitale în procesul educațional duce la schimbare și îmbunătățirea sistemului educațional. Prin aplicarea tehnologiilor și diferitelor instrumente digitale școala va reuși să facă față provocărilor timpului și să răspundă nevoilor educaționale a nativilor digitali.

Insertia tehnologiilor digitale în activitatea terapeutică a elevii cu cerințe educative speciale are un puternic impact asupra strategiilor didactice și a dezvoltării unor forme de organizare a instruirii care nu sunt posibile cu ajutorul metodelor și mijloacelor tradiționale.

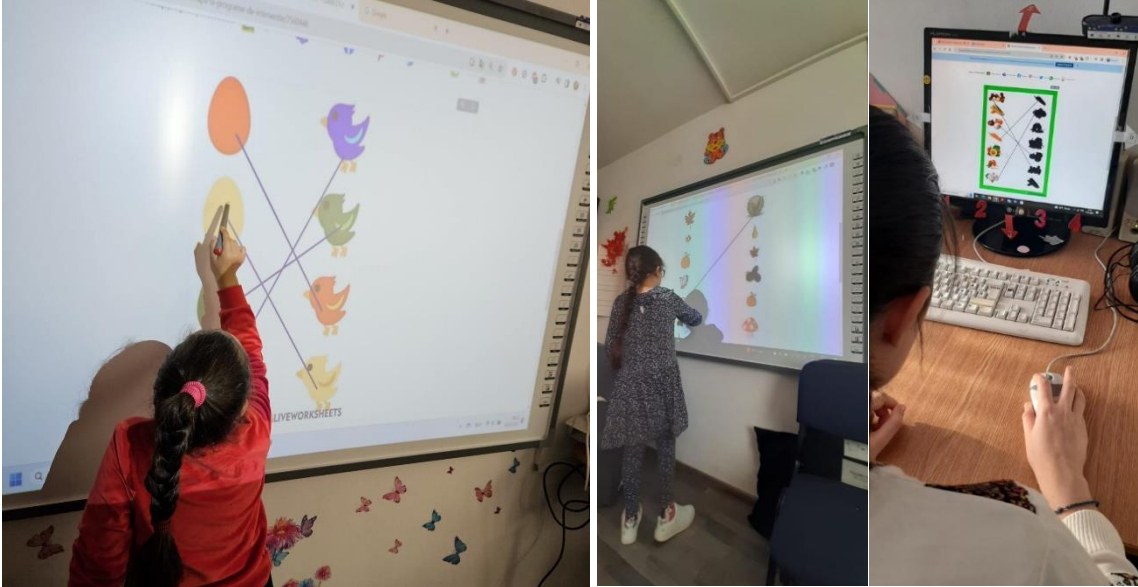
Actul terapeutic nu mai este considerat a fi efectul demersurilor profesorului, ci rodul unor interacțiuni ale elevului cu cel care conduce învățarea, cu calculatorul, cu telefonul mobil, cu sursele de informare puse la dispoziție. De aceea, utilizarea tehnologiilor atât în activitățile de la clasă, cât și în cele de la cabinet este o necesitate majoră, deoarece elevii cu cerințe educative speciale, asemeni copiilor normali „s-au născut cu device-urile în mână”, aceștia percep și prelucrează mult mai ușor informația în mediul virtual decât în cel clasic, tradițional, „cu manualul în față”, cu atât mai dificil cu cât în învățământul special exista manuale doar la clasele de elevi cu deficiența mintală moderată. Ținând cont și de diversitatea acestor copii (DMS), fiecare ora realizată în cabinet trebuie să conțină atât materiale „normale” - tradiționale, dar și materiale realizate pe platforme educaționale, acestea din urma fiind mult mai atractive.

Am realizat jocuri și puzzle -uri despre anotimpuri pe diverse platforme, ținând cont de particularitățile psiho-individuale ale elevilor cu care lucrez (majoritatea elevilor fiind cu deficiență mintală severă). În continuare vă prezint câteva jocuri ce au fost utilizate în activitatea terapeutică cu elevii clasei I.

<https://www.liveworksheets.com/w/ro/clr-comunicare-limba-romana/1981767>

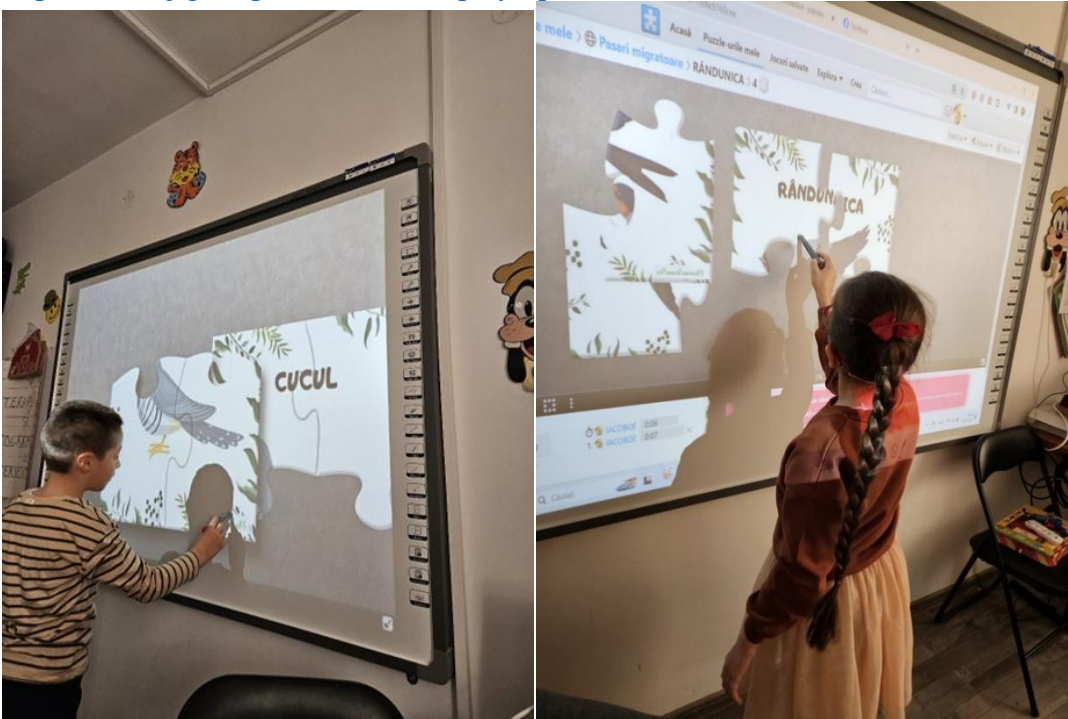
<https://www.liveworksheets.com/w/ro/mem-matematica-si-explorarea-mediului/2115067>

<https://www.liveworksheets.com/w/ro/cunoasterea-mediului/2115006>

<https://www.jigsawplanet.com/IACOBOE/pasari-migratoare>
(<https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=0cdae59f4936> și

<https://www.jigsawplanet.com/?rc=play&pid=1306cb160cea>)

<https://wordwall.net/resource/61313253/logopedie/diferen%c8%9biere-fonematic%c4%83-t-d-toamna-cea-bogat%c4%83>

Aceste resurse pot fi folosite și pentru dezvoltarea motricității, pentru coordonarea oculo- motorie, dezvoltarea sau consolidarea pozițiilor spațiale: sus- jos, stânga- dreapta.

Bibliografie:

1. <https://ro.scribd.com/document/560305090/Importan%C8%9Ba-Instrumentelor-Digitale-in-Educa%C8%9Bie-%C8%9Bi-Formare-coord-Georgeta-Enache>

PROIECT DIDACTIC

Data:

Clasa a IV-a A

Scoala Primară „Carol I” Iasi

Propunator: prof.înv.primar Laura-Elena Chirilă

Aria curriculara: Om si societate

Disciplina: Istorie

Unitatea de învățare: Epoci, evenimente și personalități

Subiect: „Domnia lui Carol I - o epocă de progres în istoria României”

Tipul lectiei: predare-învățare

Scopul activității : însușirea cunoștințelor referitoare la domnia lui Carol I și semnificația zilei de 10 mai 1881

Obiective operationale:

La sfarsitul activitatii propuse, elevii vor sti :

O₁ – să localizeze în timp și spațiu domnia lui Carol I ;

O₂- să stabilească relații între evenimentele istorice proprii țării noastre și cele din alte state ale lumii;

O₃ – să completeze schema lecției, extrăgând idei principale din expunerea urmărită;

O₄- să prezinte cel puțin două realizări din timpul domniei regelui Carol I

O₅ – să formuleze puncte de vedere referitoare la personalitatea lui Carol I;

O₆ - să identifice informații din surse istorice;

Strategia didactica: activ- participativă

- a) metode si procedee: conversatia, expunerea, observația, explicatia, problematizarea, Știu/ Vreau să știu/ Am învățat
- b) mijloace de invatamant: fise de lucru, harta, material-prezentare ppt., videoproiector.
- c) forma de organizare: frontala, individuala;
- d) modul de abordare: mixt

Bibliografie:

- Cleopatra Mihăilescu, Tudora Pițilă, „Istorie”, suport didactic, clasa a IV-a, Editura Aramis, 2006
- ”Edu Istorie”- Editura Edu;
- ”Carol I - Un destin pentru România” - documentar istoric regizat de Sergiu Nicolaescu și produs de MediaPro Pictures, cu sprijinul Consiliului Național al Cinematografiei.

Momentele lectiei	Conținutul instructiv-educativ	Strategii didactice
<p>1.Moment organizatoric</p> <p>2. Verificarea cunoștințelor anterioare</p> <p>3. Prezentarea, explicarea și valorificarea conținutului nou</p> <p>a)Introducerea în tema nouă</p> <p>b) Anuntarea temei și obiectivelor lecției</p>	<p>Se asigura cadrul adecvat desfășurării lecției de istorie. Se pregătesc materialele, videoproiectorul.</p> <p>Se vor reactualiza printr-o discuție elevi-profesor cateva notiuni predate in ora anterioara. Audiție: „Hora Unirii”</p> <p>Voi adresa elevilor o serie de întrebări referitoare la domnitorul Alexandru Ioan Cuza. Elevii vor urmări câteva secvențe din filmul „Carol I- un destin pentru România”.</p> <p>-Dragi elevi, astăzi vom continua <i>călătoria în timp, prin istoria românilor</i>. Vom poposi tot în Epoca modernă.</p> <p>Se anunta subiectul lecției .Voi scrie titlul lecției pe tablă. -Astazi, la ora de istorie, vom invata despre Carol I, primul rege al României.</p>	<p>Conversația</p> <p>Lucru frontal</p> <p>Conversația eur</p>

<p>a) Dirijarea învățării</p>	<p>Voi prezenta obiectivele lecției pe înțelesul elevilor.</p> <p>Voi proiecta pe tabla un tabel cu 3 coloane, reprezentând metoda „Știu-Vreau sa știu- Am învățat.</p> <p>Vom completa primele două coloane.</p> <p>Se inițiază o discuție referitoare la contextul politic creat în România după plecarea lui Cuza din țară.</p> <p>Prezint portretul lui Carol 1.</p> <p>Voi expune conținutul lecției prin intermediul unui material Power Point, cu ajutorul videoproiectorului.</p> <p>Elevii urmăresc expunerea și imaginile prezentate, adresează întrebări acolo unde au nelămuriri și totodată răspund întrebărilor adresate de învățătoare.</p>	<p>„Știu-Vreau sa Am învățat.</p> <p>expunerea</p>
<p>b) Fixarea cunoștințelor</p>	<p>Ideile esențiale ale materialului vor fi notate la tablă pentru a alcătui schema lectiei, în timp ce elevii vor nota în ultima rubrică din fișa de lucru. După finalizarea fișei, aceasta va fi lipită în caiet.</p> <p>Se va discuta de asemenea pe harta României din perioada domniei lui Carol I și</p>	<p>Exercițiul</p> <p>problematizar</p>

PROIECT DIDACTIC

Data : S27,J4

Clasa : a V-a A DMS

Profesor psihopedagogie specială: Iaschiv Maricica

Unitatea de învățământ : CSEI SUCEAVA

Aria curriculara: Arte

Disciplina : Educație plastică

Subiectul lecției : ” Copacul înflorit”

Tipul lecției : Formare de priceperi și deprinderi

Forma de realizare: Activitate integrată

Scopul lecției. Explorarea de mesaje artistice exprimate în limbaj vizual într-o diversitate de contexte familiare

Obiective operaționale :

Pe parcursul și la sfârșitul lecției toți elevii vor fi capabili să:

O1: să recunoască tehnicile de lucru. Obiectivul se consideră realizat dacă toți elevii recunosc minim una din 2 tehnici pe baza experienței anterioare;

O2: să precizeze etapele de lucru pentru obținerea produsului final. Obiectivul se consideră realizat dacă toți elevii precizează minim 2 din cele 3 etape pe baza explicațiilor profesorului.

O3: să picteze fundalul respectând tema dată. Obiectivul se consideră realizat dacă toți elevii realizează un fundal pentru un peisaj de primăvară pe baza explicațiilor primite și a lucrării model.

O4: să realizeze trunchiul/trunchiurile copacilor respectând proporțiile și așezarea în spațiu. Obiectivul se consideră realizat dacă toți elevii realizează cel puțin un trunchi de copac, pe baza explicațiilor profesorului;

O5: să respecte etapele de realizare a lucrării (realizarea fundalului, realizarea trunchiului copacului și a florilor/ frunzelor/ altor elemente specifice anotimpului primăvara, adăugarea elementelor pe fundal). Obiectivul se consideră realizat dacă toți elevii respectă cel puțin 3 dintre cele 4 etape.

Strategia didactică :

1) **Metode si procedee :** explicația, demonstrația, conversația, exercițiul

2) **Forma de organizare :** frontal, individual

3) **Materiale didactice :** carton suport, acuarele, pensule, vase cu apă, hârtie creponată, plastelină , forme de flori/frunze decupate

Resurse temporale : 40 de minute

Resurse umane : 4 elevi

Bibliografie :

- MECTS -, „Programa școlară pentru disciplina Arte vizuale și abilități practice, București, 2021;

Momentele lecției	Desfășurarea lecției	Strategii didactice		
		Metode și procedee	Forma de organizare	Materiale didactice
1) Momentul organizatoric	Asigurarea climatului afectiv necesar începerii activității; Elevii își vor pregăti materialele necesare, își vor corecta poziția în bănci și vor păstra liniștea.	Conversația	Frontal	
2) Reactualizarea cunoștințelor	Se va purta o scurtă discuție despre anotimpul primăvara, punându-se accent pe caracteristicile acestuia, culorile specifice și schimbările din natură.	Conversația	Frontal	
3) Captarea atenției	Elevilor li se vor prezenta imagini ale anotimpului primăvara.	Explicația	Frontal	
4) Anunțarea temei și a obiectivelor	Elevii vor fi anunțați că vor realiza și ei un simbol al primăverii, ”Copacul înflorit ”prin combinarea mai multor tehnici de lucru.	Conversația	Frontal	
5) Dirijarea conținutului și a tehnicii de lucru	<p>Elevii își vor încălzi mușchii mici ai mâinii pentru a se pregăti de activitate. Pe parcursul orei, se vor audia cântece de primăvară.</p> <p>Se prezintă elevilor lucrarea model cu scopul de a identifica materialele și etapele de lucru.</p> <p>Lucrarea model va rămâne în câmpul vizual al elevilor pe tot parcursul orei. (Anexa 1)</p> <p>Pe tot parcursul execuției, fiecare etapă le va fi explicată pas cu pas, fiind realizată și în paralel cu elevii.</p> <p>Observând lucrarea model, se vor stabili standardele pe care va trebui să le îndeplinească lucrările lor. (respectarea temei, respectarea culorilor, acuratețe, originalitate)</p> <p>Se insistă asupra folosirii corecte a tehnicilor de lucru (pictare, decupaj, lipire). (Anexa 2)</p> <p>Se vor prezenta etapele de lucru:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Realizarea fundalului prin pictare; 2. Realizarea elementelor din hârtie decupaj/mototolire; 3. Aplicarea elementelor modelate pe fundalul uscat; 	<p>Explicația</p> <p>Demonstrația</p> <p>Exercițiul</p>	<p>Frontal</p> <p>Individual</p>	<p>Lucrarea model</p> <p>Carton pentru pictat</p> <p>Tempe</p> <p>Pensul</p> <p>Hârtie crepon</p> <p>plastel</p>

	4. Adăugarea altor elemente (păsări, nori, flori etc)			
6) Realizarea performanței	<p>Elevii vor fi îndrumați în folosirea adecvată a instrumentelor și a materialelor de lucru.</p> <p>Se va coordona munca elevilor, avându-se în vedere întreaga clasă; se va interveni cu explicații, încurajări și susținere acolo unde este cazul.</p> <p>Se va acorda o atenție deosebită etapelor de lucru și corectitudinii executării acestora, manipulării corecte a materialelor și a instrumentelor de lucru</p>	<p>Explicația</p> <p>Exercițiul</p>	Individual	Materi de lucr carton, temper
7) Analiza lucrărilor și aprecierea acestora	<p>Se analizează lucrările și se fac aprecieri. Sunt urmărite aspectele pozitive, creativitatea și îndemânarea realizării lor.</p> <p>Li se vor oferi elevilor criterii de analiză privind obținerea efectelor estetice dorite:</p> <ul style="list-style-type: none"> - corectitudinea aplicării tehnicilor de lucru; - respectarea temei; - utilizarea culorilor adecvate; - adăugarea notei de originalitate. 	<p>Explicația</p> <p>Conversația</p>	Frontal	Lucra model